

ONZE
VOGELS

52^E JAARGANG N^O. 4, APRIL 1991

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

DA

V

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BO

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom
bank AMRO rek.nr.:46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640-3 50 07.
Fax 01640-39020
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol,
W.C. Oonk en Jos van de Walle

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dallsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlassoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 4 48 43.
District Zuid-Holland: wnd. A.J. Domburg
Opperstok 16, 2959 ED Streefkerk
telefoon (01842) 2080.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 4 15 22.
District West Noord-Brabant: C.H.M. v.d. Linden,
Maststraat 15, 4631 EP Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 49 78.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Beatrixlaan 94, 5707 LX Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Stienen,
Molenstr. 18, 5988 EP Helden,
telefoon (04760) 7 64 09.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
J. Aelbrecht, Eufraat 3, 1186 JJ Amstelveen,
telefoon (020) 645 55 12

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 650,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 53,50 bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV **geen cheques!** Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels

J. Broere, Jongbloedin. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 5 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

A.J.M. v.d. Linden, Brugstr. 72,
4131 AZ Vianen, telefoon (03473) 7 61 73.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

W.G. Caris, Frankrijkstraat 95,
5622 AE Eindhoven, telefoon (040) 44 38 74.
Contributie f 30,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon (074) 91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

N VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
HARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.
KLEURKANARIES aan: F.H. Verschuur, Alb. Grootln. 17, 1412 EL Naarden.
VORM- EN POSTJURKANARIES aan: P.L. Huizinga, Marathonstr. 32, 7541 BM Enschede.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duijvis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Helligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten. Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 21 mei 1991

IN DIT NUMMER

	pag.
Koekoek	148
Papegaaientangara	156
Eerste kweek met de tiricaparkiet	156
Olijfgroene nectarvogel	159
De kweek van de ideale grasparkiet	160
Mozaïeken zonder sluier	162
Over kleurkanaries	162
De Maleise neushoornvogel	164
Geslaagde kweek met de roodborst kernbijters	164
Nuttige wenken bij de kanariekweek deel 4	166
Leloog vliegenvangers	168
Een Hyacint Ara	170
Diamantduifjes	174
Kweekervaring met de indische Nonpareil	176
Wat lezers schrijven	178
Commentaar	179
Legnood	182
De Japanse meeuw	182
Vollere van de maand	186
Bondsmededelingen	191
Voeding, Ze kan haar ei niet kwijt	191

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Vogelshop Keesmaat, WOVO, H. Denessen, Fauna, M. Borgstein, Wolro, Klobeg.	150
Esve, Cédé	158
Vraag en Aanbod, Fauna	180
GEHU, Kemo-Alkmaar, Engelgeer, van Keulen	181
Fauna, De witte spreeuwen	184
Animali, Avesproduct BV	186
Fauna, H. Dijks	187
Rien Zegers, Floralia, Fauna, Rotel Holland, G. v.d. Feesten	188
Holland Diervoeders	189
Rein van der Veen, Hope Farms BV, Ardi	190
NBvV-Service, Putter	191

Foto voorplaat: Levallants koekoek

Foto: C. Scholtz/vd Hover

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

KOEKOEK

De in Europa en Azië voorkomende koekoek Cuculus canorus heeft een donkergrijs met wit gestreepte onderkant en een grijze kop en hals.

De vleugels zijn puntig en de staart is lang.

In de vlucht kan hij met de sperwer worden verward, maar daarbij zijn de vleugels breed en afgerond. Door sommige mensen wordt de koekoek wel als voorbode van het voorjaar beschouwd. Hij heeft dan ook een luide, steeds weerkerende roep, waaraan hij zijn naam dankt.

Door de Duitsers wordt hij Kuckuck genoemd, door de Fransen Coucou, door de Engelse Cuckoo, door de Japanners Kak-ko en door de Russen Kukushka.

Cuculus canorus, Europese koekoek

Vergeleken met onze koekoek hebben andere koekoeksoorten een kleurig verenkleed. Zo is de Zuidamerikaanse smaragdkoekoek *Chrysococcyx cupreus* fraai goudgroen gekleurd met uitzondering van de gale buik. De staart van de Indische gaai-koekoek *Clamator coromandus* is eksterachtig, terwijl kop, rug en staart zwart zijn. De verwante kuifkoekoek *Clamator glandarius* onderscheidt zich van de Indische gaai-koekoek door witte vlekken op de rug en de vleugels. Overigens telt de familie van de koekoeken *Cuculidae* een zestal onderfamilies waarvan alleen *Cuculinae* echte koekoeken zijn. Zoals dit bij zoveel vogelgroepen het geval is, heeft ook de onderfamilie van de echte koekoeken, waartoe onze koekoek behoort, haar verspreidingsgebied zo ver mogelijk uitgebreid. Echte koekoeken komen voor van West Europa tot op Polynesië. De leden van deze onderfamilie blijken alle broedparasieten te zijn. Het vrouwtje legt haar eieren in de nesten van andere vogels die verder voor haar eieren zorg dragen. Aan deze opmerkelijke gewoonte hebben de koekoeken hun speciale reputatie te danken, hoewel minder dan de helft van de soorten van de families (in zijn geheel

genomen) broedparasieten zijn. Slechts een van de zes onderfamilies blijkt aan broedparasitisme te doen. Dat de koekoek niet zelf een nest bouwt, maar de eieren in de nesten van andere vogels deponeert, is al vanaf de oudheid be-

kend. Naast bepaalde koekoeksoorten zijn ook andere vogelsoorten (de honingvogel bijvoorbeeld, alsmede de koespreuwen of koevogels van het geslacht *Molothrus*) als broedparasieten bekend. Er is maar een kleine kans dat men de koekoek een ei ziet leggen in het gastheernest. Om dat mee te maken moet men precies op de juiste plaats op het juiste ogenblik aanwezig zijn. Toch weten we nu vrij goed op welke wonderlijke manieren de koekoek zich ervan vergewist dat haar nageslacht de kans krijgt om zich te ontwikkelen. In het algemeen let het koekoekvrouwtje scherp op kleine vogels die met de nestbouw bezig zijn. Is het nest gereed er heeft de nietsvermoedende, aanstaande pleegmoeder er een ei in gelegd, dan zorgt de koekoek ervoor voortdurend in de buurt van het nest te zijn. Is het nest een moment onbewaakt, dan steelt de koekoek er een ei uit en laat het stuk vallen of eet het op. Voor dit ei in de plaats blijkt ze nu bliksemsnel haar eigen ei in het waarnest te leggen. Ze is al weer vertrokken voordat de pleegouders terug zijn. Koekoekseieren worden soms in de overkapte nesten van fitissen *Phylloscopus trochilus* gelegd. Vroeger was men van mening dat het

Jonge koekoek onder het beschermde toezicht van de waardvogel, in dit geval de heggemus, *Prunella modularis*.

N.

D.

koekoeksvrouwje haar ei op de grond legde en het daarna in haar snavel naar dit nest bracht. Nu weten we dat ze haar lichaam tegen het nest aandrukt en het ei door de nestopening heen werpt. Door de bronskoekoek of glanskoekoek **Chalcites lucidus** uit Nieuw Zeeland en Australië worden de eieren in de overkapte nesten van winterkoninkjes gelegd, waarbij ze echter wel wat ruw te werk gaat. Resoluut dringt haar kop door de nestopening heen en steekt hem vervolgens met geweld door de tegenovergestelde wand heen naar buiten. Schrijlings zittend in het nest, legt ze haar ei, waarna ze door het door haar gemaakte gat naat buiten scharen. Door de waardvogel wordt het nest na terugkomst keurig netjes gerepareerd. Hij vindt dit alles heel normaal en blijkt niet de minste argwaan te koesteren. Legsels met een koekoeksei worden vaker in de steek gelaten dan normale legsels, maar in de meeste gevallen wordt het koekoeksei zonder meer geaccepteerd. Na 12' dag komt het uit. Vaak komt het koekoeksjong eerder uit het ei dan zijn nestgenoten en buit dit dan uit door alleen wat zich in het nest bevindt naar buiten te gooien. Speciaal aan deze gewoonte heeft de koekoek vermoedelijk zijn slechte naam te danken. Het koekoeksjong weet het zo voor elkaar te krijgen, dat hij op de bodem van het nest terechtkomt en alles wat zich verder nog in het nest bevindt, laadt hij tussen beide vleugels op zijn rug. Dan klimt de parasiet ruggelings tegen de nestwand omhoog en werpt zijn last met een laatste krachtinspanning op de nestrand of daarover heen. Opereren twee vrouwelijke koekoeken in hetzelfde gebied, dan kan het gebeuren dat in een nest twee koekoekseieren liggen. De koekoeksjongen trachten eerst elkaar een tijdje het nest uit te werken, maar na enige dagen is de uitwerpdrijf gewoonlijk bekoeld en groeien beiden gezamenlijk op. Zijn de nestgenoten van de koekoek niet over boord gewerkt, dan betekent dit niet dat ze aan de dood

ontsnapt zijn, want de jonge koekoek groeit bijzonder snel en de pleegouders kunnen maar met moeite zijn honger stillen. De nestgenoten krijgen vaak te weinig voedsel en sterven dan van honger. Het koekoeksjong is na ongeveer drie weken uit het nest gegroeid en moet het dan noodgedwongen verlaten. Nog steeds voeren zijn pleegouders hem en ze moeten daarbij vaak op zijn rug gaan zitten om de insecten in de gapende, vrijwel onverzadigbare bek te kunnen laten vallen. Koekoekseieren blijken vaak sterk op de eieren van de pleegouders te lijken. Als gevolg hiervan laten de pleegouders het nest minder gauw in de steek. Ook bleek dat in ieder gebied de koekoek bepaalde waardnesten vaker

gebruikt dan andere. In Hongarije parasiteert de koekoek het meest op de grote karekiet **Acrocephalus arundinaceus** en daar legt ze vaalgroene eieren, die zwart en bruin gevlekt zijn als de eieren van de karekiet. De koekoek legt in Finland blauwe eieren, evenals zijn gastheer de gekraagde roodstaart **Phoenicurus phoenicurus** en het paapje **Saxicola rubetra**. Zo blijken in vrijwel het hele broedgebied voorkeuren voor bepaalde gastheren te bestaan. De gewone koekoek die ook bij ons inheems is heeft zeker vijftien tot twintig verschillende typen eieren, maar elk vrouwtje legt haar leven lang hetzelfde type. Ze probeert gewoonlijk haar eieren te leggen in de nesten van

Afrikaanse roodborstkoekoek *Cuculus solitarius* heeft een bruinkleurig ei gelegd in het nest van de kaapse roodborstapuit, *Cossypha caltra* en het vervolg ziet u.

de vogelsoort die haar zelf heeft grootgebracht. Vindt ze haar eigen waardvogel niet meer terug, dan kan ze bij andere kleine vogels gaan leggen. Zo is te verklaren waarom men in een nest soms een koekoeksei aantreft, dat sterk afwijkt van de eieren van de waardvogel ofschoon hiervoor ook andere verklaringen mogelijk zijn. Voordat het geheim van de vogeltrek werd opgelost, was men van mening dat koekoeken in de winter in sperwers veranderden. Andere vogels houden een koekoek soms voor een sperwer. Keert de koekoek in het voorjaar uit het zuiden terug, dan kan men zien dat kleine zangvogels zich verzamelen en de koekoek (alsof hij een roofvogel was) op de vlucht trachten te jagen. Nauwkeurig onderzoek wees uit dat de koekoek soms gebruik maakt van deze vergissing. Zo heeft men waargenomen dat koekoeken soms een vlucht vertonen, die meer roofvogelachtig is dan normaal. Dalen ze neer, dan worden ze soms lastig gevallen door graspiepers en andere vogeltjes. In enkele gevallen kon men vaststellen dat de koekoek na een dergelijk gedrag bij het nest van een graspieper *Anthus pratensis* verscheen en even later wegvloog met een graspiepereit dat ze opat. De koekoek vertoont blijkbaar een roofvogelachtige vlucht vlak voordat het ei wordt gelegd. De waardvogels worden dan met valse voorwendselen van het nest weggelokt, zodat de koekoek naar binnen kan glippen en haar ei kan leggen. Een aldoend bewijs hiervoor heeft men niet. Wel krijgt men een dergelijk gedrag ook bij andere koekoeksoorten te zien. Zo heeft men bijvoorbeeld een Maleise valkkoekoek *Cuculus fugax* nog overtuigender vogeltjes van het nest zien weggelokken door een roofvogelachtig gedrag. Door de koel *Eudynamis scolopacea* wordt een kraai nagebootst, zijn hoofdgastheer in India. De zwarte mannetjeskoel blijkt roepend naar het waarnest te vliegen, waar hij onmiddellijk door de kraaien wordt weggejaagd. Ze doen dit blijkbaar niet zo zeer om een parasiterende vijand kwijt te raken, maar meer nog om dezelfde reden waarom ook iedere andere kraai wordt verdreven bij een schending van de territoriumgrenzen. Intussen krijgt de bruine vrouwelijke koel de kans om haar ei te leggen. Het koeljong laat bovendien zijn nestgenoten met rust. Hij lijkt zelf zoveel op een jonge kraai, dat hij tussen zijn nestgenoten zeer moeilijk kan worden herkend. Over-

rigens blijken van alle parasiterende vogels de koekoek de grootste vindingrijkheid aan de dag te leggen. De **mimicry** van de eieren aan die van de gastheren, het kleiner worden van de eieren en de verkorting van de broedduur zijn hiervan ondubbelzinnige voorbeelden. Door koekoeken worden insecten gegeten: insectenlarven vooral. Verder spinnen, duizendpoten en wormen, alsmede vliegen, kevers, waterjuffers, vlinders en motten, waaronder vaak soorten die schadelijk zijn voor land en tuinbouw, zoals koolwitjes, meikevers en draadwormen. Heel graag lusten ze harige en vergiftigde rupsen, zoals die van de beervlinders van het geslacht *Arctia* (*Arctia caja* bijvoorbeeld), die door andere vogels gewoonlijk met rust worden gelaten. Door de geelsnavelkoekoeken *Coccyzus americanus* en zwartsnavelkoekoeken *Coccyzus erythrophthalmus* uit Noord Amerika de zeer schadelijke ringelrupsen *Malacosoma neustria* en heideringelrupsen *Malacosoma castrensis* gegeten. Door die rupsen worden grote gemeenschappelijke spinsels geweven, van waaruit ze tochten maken en al etend bomen totaal kunnen ontbladeren. Soms worden door koekoeken vruchten gegeten. Vooral de koel uit Australië en Azië lust dit voedsel bijzonder graag. Tijdens de trek leggen veel koekoeken duizenden kilometers af op hun tocht van de tropen naar de gematigde streken. Hier trekken koekoeken weg en ook wel door ons land heen van juli tot half september. Elke vogel blijkt op zichzelf naar tropisch Afrika te gaan en bijgevolg niet in troepverband. Men weet niet naar welk gebied de vogel precies vertrekt. De terugkeer van de koekoek is van begin april tot diep in mei. De koel van Nieuw Zeeland trekt zelfs drieduizend kilometer ver over de oceaan naar de Salomonseilanden. Het is een mysterie hoe de vogels over deze grote afstanden de weg kunnen vinden, vooral als men weet dat de jonge vogels al enige weken na de volwassen vogels het broedgebied verlaten. Dit vormt een ondubbelzinnig bewijs voor het feit dat de trekneiging, het navigatievermogen en de kennis van de route overgeërfd zijn. Hier komt geen enkel leerproces aan te pas. De mogelijkheid dat de jonge dieren dit van hun ouders leren, is immers uitgesloten. In tegenstelling tot de echte koekoeken, bouwen de leden van de tweede onderfamilie der koekoeken, de

Phaenicopterae, een nest en voeden zelf hun jongen op. Van deze onderfamilie noemen we de zwartsnavelkoekoek (*Coccyzus erythrophthalmus*) en de geelsnavelkoekoek (*C. americanus*), die beide in Noord Amerika broeden en in Zuid Amerika overwinteren. Laatstgenoemde soort dwaalt een enkele maal af naar West

Europa. Het zijn slanke vogels, ongeveer zo groot als een lijster. Ze hebben een olijfgroene kleur en lange staarten met witte punten. Van boven zijn ze bruin en van onderen wit getint. De derde onderfamilie verschilt sterk van de twee voorgaande en omvat de **Crotophaginae**, die ten zuiden van de zuidgrens der Verenigde Staten hun

broedgebieden hebben. In deze onderfamilie treffen we aan de groefsnavelani (*Crotophaga sulcirostris*), die zo groot is als een Vlaamse gaai, de grote ani (*C. major*) en de ani (*C. ani*). Het zijn zwarte vogels met erigszins glanzende veren en een lange, dunne en smalle snavel. Hun hoofdvoedsel wordt gevormd door insecten. De bekendste

Clamator leucomelas, Devaillants koekoek, komt voor van Senegal tot Somalië en in Zuid Afrika, is 40 cm groot en parasiteert o.a. *Turdoides plebeja*, de bruine spijlijstertimalie.

Chrysococcyx caprius, Didric koekoek, komt voor van Senegal tot Ethiopië en Kaaprovincie. Is 19 cm groot en parasiteert bepaalde weersorten.

Ceutmochares aereus. Geelsnavel coucal, familie Phoenicophaeinae. Is ongeveer 33 cm groot en komt in 4 rassen voor in verschillende Afrikaanse landen

DA

N

Centropus senegalensis, Senegal coucal, familie Centropodinae, is 35 tot 40 cm groot en komt eveneens in 4 rassen voor in verschillende Afrikaanse landen

vertegenwoordigers van de vierde onderfamilie, **Neomorphinae** zijn de grondkoekoeken, die we in de zuidelijke gebieden van de Verenigde Staten, in Zuid Amerika en in het Maleise gebied aantreffen. Deze vogels leven voornamelijk op de grond en bouwen hun eigen nesten, met uitzondering van drie soorten: de gestreepte koekoek (*Tapera naevia*), die in de tropische gebieden van de Nieuwe Wereld leeft, en de fazant- of witbuikkoekoek (*Dromococcyx phasianellus*) en de pauwkoekoek (*D.pavonius*), die beide in Midden en Zuid Amerika voorkomen. De grondkoekoeken voeden zich met allerlei dieren met inbegrip van slangen, zelfs ratelslangen. Sommige soorten zijn buitengewoon bedreven in het doden van deze dieren. Zo is de Californische grondkoekoek, ren- of haankoekoek

(*Gecococcyx californianus*), die in het westen van Noord Amerika een bekende verschijning is, een befaamd slangenjager. Hij is ongeveer 40 cm lang, heeft lange, sterke poten en een lange waaiervormige staart. De vijfde onderfamilie der koekoeken **Couinae**, bestaat uit tien minder bekende soorten, die hoofdzakelijk in de bossen op de grond leven en coua's worden genoemd. Deze soorten komen uitsluitend op Madagascar voor. Evenals de grondkoekoeken bouwen zij zelf hun nest en brengen ze zelf hun jongen groot. Ook in hun gedragingen lijken ze enigzins op grondkoekoeken, maar sommige soorten, zoals de kuifcoua (*Coua cristata*), zijn buitengewoon mooi. In tegenstelling tot de meeste koekoeksoorten is deze een uitgesproken bosvogel, die in kleine, luidruchtige groep-

jes door de bossen trekt. De andere soorten zijn sierlijke, in hoofdzaak op de grond levende vogels, die in zwermen omdraaien en zich voeden met insecten en kleine vruchten. Tenslotte komen in Afrika en in Azië, Australië en op de Salomons Eilanden nog bijna dertig soorten langstaartige koekoeken voor. Het zijn de spoorkoekoeken **Centropodinae**. Deze bouwen een nest en brengen zelf hun jongen groot. Ze hebben de eigenaardige gewoonte om een toegangstunnel naar dit nest te bouwen (soms zelfs twee), die wel 45 cm lang kan zijn en als de tuit van een grote ketel uit het nest steekt. Deze tunnels worden bekleed met groene bladeren, die van tijd tot tijd door verse worden vervangen. De 3-5 eieren zijn vrijwel rond en witachtig van kleur.

Door: Prof.dr.A.Stolk.

Papegaaitangara (Chlorornis riefferij)

De papegaaitangara trekt bij voorkeur samen met andere soorten in vrij grote vluchten door de hellingbossen van de Andes. Op hun voedseltochten houden zij zich nogal rustig en verplaatsen zij zich langzaam door de dichte boomkruinen. Is zo'n vlucht gepasseerd, dan schijnt het woud wat vogels betreft geheel verlaten te zijn, totdat een nieuwe vlucht weer in aantocht is. Uiteraard zijn zulke trekkende vogels niet gemakkelijk te bestuderen en van de gewoonten en broedbiologie is dan ook slechts weinig bekend. Wel weten wij dat deze vrij grote, ongeveer 21 centimeter lange vogels nogal verdraagzaam zijn, want

anders zouden ze zich in zo'n vlucht, die wel enige hectares bos kan beslaan, helemaal niet thuis kunnen voelen. In tegenstelling tot de meeste felgekleurde tangara's valt de papegaaitangara met zijn heldergroene kleur niet gemakkelijk op in de dichte vegetatie. De zijanten van de kop en de onderstaartdekveren staan in dienst van de signaalcommunicatie en zijn daartoe kastanjerood gekleurd. De poten en de korte forse snavel zijn oranje. Het verspreidingsgebied omvat de tropische en gematigde zones van Colombia, Ecuador, Bolivia en Peru. ■

*Eerste
eigen
kweek
met de
tirica-
parkiet.*

De Tirica behoort tot de familie Brotogeris en heeft geen ondersoorten. Hij komt voor in Zuidoost Brazilië, Zuid Bahia tot Sao Paulo, landinwaarts over Zuid Minas Gerais tot Zuid goias. Beschrijving: Overwegend groen, het voorhoofd is geelgroen en schedel groen, achterkop en nek blauwachtig groen. De staart is lang en spits, de snavel is bruin. De oogring is naakt en lichtgrijs, de iris is donkerbruin en de voeten zijn vleeskleurig. Ze zijn ongeveer 23 cm groot.

Tekst: P.W. Snoek

Foto's: P.W. Snoek en W. de Grahl

In het najaar van 1988 kwam ik in het bezit van 4 *Tirica*'s. Doordat men niet zeker kon zeggen wat man en pop is, werden ze eerst gesext. Hierbij bleek dat het 2 mannen en 2 poppen waren. Een koppel werd in een grote broedkool geplaatst en het andere in een binnenkool met buitervlucht. Er werden in elke kooi 2 broedblokken geplaatst. Een natuurstam van 45 cm hoog, binnendiameter van 16 cm en een invleggat van 6 cm. Daarnaast nog een zelfgemaakt van ongeveer dezelfde afmetingen. Ze maakten hier meteen gebruik van, wel allebei een verschillend blok. Na een interne verbouwing was ik genoodzaakt de koppels bij elkaar te zetten in de binnenkool met vlucht; gelukkig ging dat goed. Op 24 mei miste ik een vogel, waarna ik de blokken ging controleren. Tot mijn stomme verbazing zat er een pop op 2 eieren te broeden. Op 28 mei lagen er 4 eieren in dat blok en op 8 juni bleken er 2 eieren bevrucht, 1 ei onbevrucht en 1 ei was spoorloos verdwenen. Toen stond ik voor een dilemma, zou ik het andere koppel afvangen of niet. Aangezien het goed ging, besloot ik ze voorlopig te laten zitten. Op 17 juni kwam het eerste ei uit en twee dagen daarna het tweede ei. De broedtijd bleek 23 dagen te zijn. Op 27 juni heb ik ze geringd, een met 5 mm en de andere met 5,4 mm. Hierna besloot ik om het andere koppel toch voor de zekerheid maar af te vangen wat gelukkig totaal geen indruk maakte op het andere koppel. De vogels worden gevoerd met een goed zaadmengsel (Himsbergen 7), een apart bakje met Avis loriepap, Cédé eivoer, stukje appel, trosgierst en gepelde haver en dit alles werd bijzonder goed opgenomen. Op 5 augustus zijn de twee vogels uitgevlogen. Ze bleken een iets kortere staart te hebben en een donkere snavel. Ook bleek de iris donkerder te zijn als die van de oudervogels. Na vier weken heb ik ze afgevangen aangezien het weleens voorkomt dat de oudervogels de jongen afmaken; dus het zekere voor het onzekere nemend. Alles ging hierna zeer goed en er zitten nu twee pracht jongen op stok.

Tiricaparkiet

Olijfgroene nectarvogel

(Nectarinia olivacea)

Bovengenoemde vogels behoren tot een der eenvoudigst gekleurde soorten maar toch mogen wij deze vogels daarvoor niet overslaan. De olijfgroene nectarvogel heeft 12 ondersoorten, komt in grote delen van zuid, oost en west Afrika voor.

Kenmerken:

Op de foto ziet u een man in zijn pracht-kleed, bij zijn schouders ziet u iets van de gele pronkveertjes die bij vele nectarvogels voorkomen. Deze veertjes laten zij alleen in de paartijd zien. Bij deze soorten zijn de sexes gelijk van kleur, echter de vrouwtjes missen de

gele pronkveertjes. De man is iets groter dan het vrouwtje, hij meet 15-16 cm en het vrouwtje 13-14 cm.

Leefgebied:

Men vindt deze vogels in de groene wouden, bij rivierbeddingen, bananenplantages, parken en tuinen. Zij trekken

rond in groepjes van zo'n 20 exemplaren op zoek naar voedsel. Soms zitten wel 10 mannetjes gezamenlijk op een tak te zingen.

Geluid:

De mannetjes laten een luid en helder gezang horen wat beschreven wordt als; tip-tip-ti-tu-tu-tu-tiup-tip-py-tufi, "in de broedtijd laat de man een monotoon geluid horen als; peep-peep-peep" of een krekelachtig geluid; "slik-slik-slik" soms vele minuten achter elkaar. Soms ook een hoog karakteristiek aanhoudend "fit-zeet", dit herhaalt hij om de 1-2 seconden. Tijdens zijn vlucht hoort men soms de alarmkreet; "tsip-tsip".

Voeding:

De voeding bestaat uit vele soorten nectars die de vogels halen uit verschillende bloemen van de Strelitzia, Burchellia, Erythrina, Scadoxus, Leonotis en vele soorten mistletoe. Daarnaast eten zij nog allerlei insecten, spinnen en kleine vlinders.

Nest en eieren:

Het broedseizoen begint in september en duurt tot januari, soms tot maart. Het nest is wat peervormig en heeft een hoogte van 13 cm met een diameter van 4 cm. Meestal vindt men het nest op een hoogte van 1-2 m boven de grond, vaak in een smalle tak of twijg. Het nestmateriaal bestaat uit vele plantenvoetzels, fijne grassen, mossen en ander zacht materiaal. Spingras wordt gebruikt om het geheel tot een stevige constructie te maken. De binnenzijde van het nest wordt afgewerkt met zachte materialen en veertjes. Er worden 1-2-3 eitjes gelegd, die verschillend van kleur zijn; witachtig of gelig bruin, soms op de lange zijde gespikkeld. De broedtijd is 16 dagen, op een leeftijd van 14 dagen vliegen de jongen uit. Zij worden daarna nog lang door het vrouwtje gevoerd. Het jeugdkleed lijkt op dat van de ouders, maar het is alleen nog wat fletser van kleur. Ook missen de jonge mannen nog de gele toetjes bij de schouders.

Epi loog:

Deze vogels vindt men soms in zendingen import vogels. Door hun eenvoud van kleur worden zij echter niet veel gevraagd door de liefhebbers. Toch hoop ik dat ook met deze vogels eens gefokt zal worden in gevangenschap. Wie brengt als eerste een eigen fok vogel op onze Bondshow in Breda? We wachten maar af.

Literatuur:

A complete checklist of the Birds of the World - Howard and Moore. 1980. Roberts' Birds of Southern Africa - Gordon Lindsay Maclean - 1985.

"De kweek van de

Foto 1: Een jonge lichtgroene cinnamon man van 3^e week oud. Op deze foto is goed te zien dat dit jong de juiste bevedering bezit. Dit zien we aan de brede pennen en de aanwezige donsbevedering. Om hierin een goed inzicht te verkrijgen, heeft u echt praktische kennis nodig. We hebben hier met een bevedering te doen die tussen buff en yellow inzit, dit noemen we mediumbuff. Let u ook eens op de aanwezige welving boven de ogen en de ooglijn, dit zijn kenmerken van een goede showvogel.

Foto 2: Een volwassen lichtgroene cinnamon man. Deze grasparkiet heeft een goede overgang kop/lichaam en een mooi breed en diep masker. De koplengte bij deze vogel is goed, waardoor we een goede aansluiting met de ruglijn krijgen en daardoor een beter type. Deze bevedering is ook weer mediumbuff.

Buiten de kennis van de topkweker moet u ook leren om inzicht te krijgen in alle onderdelen die het type van de grasparkiet kunnen beïnvloeden. Die onderdelen zijn o.a.

A □ **Conditie:**

In de éérste plaats conditie. Het is namelijk belangrijk voor een kweker dat deze in staat is om z'n grasparkieten in een goede conditie te krijgen. Grasparkietenkwekers willen daar wel eens te gemakkelijk over denken, een grasparkiet is immers een postuur en type vogel? Natuurlijk is dat ook zo, maar een goed postuur en type komt alleen maar tot z'n recht als zo'n grasparkiet in topconditie is. Als een grasparkiet niet in optimale conditie is, dan heeft dat invloed op zijn houding (showelement) en op de kleur (glans) van de bevedering. Ook al is het nog zo'n goede T.T.vogel, bij een slechte conditie komt deze niet in aanmerking voor een hoge klassering. Een goede conditie is ook een belangrijk punt voor het kweken van grasparkieten. Als u uw vogels niet in topconditie kan krijgen voor de tentoonstelling, dan lukt dat vaak ook niet voor de kweek, met alle gevolgen van dien.

ideale grasparkiet"

Foto 3: Een lichtgroen opaline pop. Dit is een grasparkiet met de buffbevedering. Door deze bevedering heeft de pop te veel breedte in de bovenbouw waardoor een gedrongen type ontstaat. Let u ook eens op de nekbevedering. Deze verstoort de ruglijn en ook de broekbevedering is erg graf. Deze pop zit op de foto in topconditie. Het is vaak erg moeilijk om zulke grasparkieten in conditie te krijgen. Ervaren kwekers kunnen met met zo'n pop nog wat bereiken in de kweek, maar beginners lukt dat zeker niet. Met zo'n buff pop kunt u hooguit twee jaar kweken. Aan beginnende kwekers zou ik willen zeggen, geen poppen kopen met echte buffbevedering, het brengt alleen teleurstelling. Het heeft ook geen zin om met zo'n pop te showen op de tentoonstelling.

B □ Bevedering:

De kennis van de bevedering is voor een grasparkietenkweker van groot belang. De bevedering bepaalt namelijk het uiterlijk van een grasparkiet. We kennen eigenlijk twee soorten bevedering. De buffbevedering is een brede veer met veel onderdons. Deze veer kan lang maar ook kort van lengte zijn. Door de buffbevedering krijgt een grasparkiet meer volume, dit kunnen we vooral gebruiken in de bovenbouw en op de kop. Nadeel is echter dat een grasparkiet met buffbevedering moeilijk in conditie te krijgen is, waardoor u slechte kweekresultaten krijgt. Vooral de poppen met buffbevedering (zie foto) leveren veel moeilijkheden op, vaak kunt u daar hooguit een tot twee jaar mee broeden en dan is het over met de vruchtbaarheid. Echte buff grasparkieten hebben een gedrongen houding. De yellowbevedering is een smalle veer met weinig onderdons, deze veer kan ook lang en kort van lengte zijn. Een grasparkiet met yellowbevedering is heel snel in conditie te krijgen, dit komt door het feit dat deze namelijk minder voedingsstoffen (eiwitten + mineralen) nodig heeft om de kwaliteit van de bevedering in stand te houden, dit in vergelijking met de buffbevedering. Bij goede omstandigheden kunt u met een grasparkiet met een uitgesproken yellowbevedering 5 tot 6 jaar kweken. Nadeel van deze bevedering is dat we een grasparkiet krijgen met minder volume in de bovenbouw, en ook de welving op de kop laat bij deze bevedering te wensen over. Het is de kunst (kennis) om een grasparkiet te kweken die als het ware een bevedering heeft met zo-

wel de positieve eigenschappen van de buffbevedering als van de yellowbevedering. Met een grasparkiet met zo'n bevedering, kunnen we bij goede omstandigheden 4 tot 5 jaar kweken en showen. Ook de groerichting van de kopbevedering is belangrijk. Van nature groeit de kopbevedering van een grasparkiet direct van voor naar achteren waardoor er weinig welving boven de ogen en snavel aanwezig is. Ideaal is dat de kopbevedering vanaf het midden

boven de snavel, zowel naar rechts als naar links groeit, hierdoor krijgen we meer kopbreedte en welving en daardoor een betere kopvorm. De groerichting van de kopbevedering kunnen wij het beste waarnemen als een grasparkiet ± 21 tot 24 dagen oud is. Het beste is dan om deze bevindingen op te schrijven in uw kweekregister, zodat u bij het koppelen van uw kweekstellen daarmee rekening kan houden.

Mozaïeken zonder sluier?

S. Verholstad.

Maar al te vaak krijgen wij keurbriefjes onder ogen van oranje-rood brons- of bruin-mozaïeken waarbij de opmerking: geen of onvoldoende zilver-sluier. Soms wordt er zelfs gesproken over mozaïeksluier, wat natuurlijk helemaal nergens op lijkt. Dit zou namelijk de indruk wekken, dat deze sluier mozaïek eigen is, of onderdeel van de mozaïek factor zou zijn. Hiervan kan absoluut geen sprake zijn, daar de mozaïekfactor een gedeeltelijke carotinoïde beletter is, waardoor volgens een karakteristiek patroon, rode of gele vederpartijen ontstaan, in de vorm van zogenaamde oogteugels, schouder-vlekken, stuitvlek, eventueel keel-vlekken en borst-vlek. Bovendien ontstaat hierdoor de zogenaamde witte broek, welke uitsluitend bij mozaïeken als positief aangemerkt wordt. Nergens is ook maar iets van theorie te vinden, waaruit zou blijken, dat de zogenaamde zilver-sluier erfelijk verbonden zou zijn met de mozaïekfactor. Er bestaat echter wel degelijk iets wat wij als zilver-sluier kunnen en willen verwoorden, maar hiervoor zijn andere factoren verantwoordelijk. Zo bijvoorbeeld de te reductie factor, welke een kwalitatieve reductie van het eumelanine: (zwart pigment) als gevolg heeft, en welke bovendien de vorming van het phaeo melanine: (bruine pigment) in de toppen van de baarden grotendeels of helemaal belet. Hierdoor zien wij bij de agaats en de isabelkanarie een lichte kleurloze vleugelomzoming. Het is volgens mij juist hier, waar de zilver-sluier zijn oorsprong heeft. Daarom is er bij agaatsmozaïeken en isabelmozaïeken sprake van een zilver-sluier. Bovendien verklaart dit tevens waarom groen, brons en bruinmozaïeken deze zilver-sluier in eerste aanzet niet bezitten. Ik schrijf

hier bewust in eerste aanzet, want we gaan nog verder en wel met de 2e reductiefactor of pastefactor. Deze factor is verantwoordelijk voor een kwantitatieve (mindere hoeveelheid) reductie van het eumelanine. Hierdoor nemen wij vooral bij de groen- en agaatsmozaïek een meer verzonken bestreping waar, terwijl bij de isabelmozaïek geen bestreping meer waarneembaar is. Door deze minder of meer verzonken bestreping zullen de kleurloze haakjes van de baarden zich beter kunnen manifesteren. En het is dan ook niet vreemd, dat gepigmenteerde mozaïeken welke tevens pastel zijn een nog betere zilver-sluier laten zien. Ook de opaalfactor is met zijn structuurverandering verantwoordelijk voor een zeer goede zilver-sluier, immers doordat we bij opaal, in tegenstelling tot normaalstructuur, de meeste melanine aan de binnenkant van de veer waarnemen, en dat dus de buitenkant zeer licht gemelaniseerd is, komen ook hier de kleurloze haakjes ten goede aan de zilver-sluier, welke op zijn beurt weer de mozaïek ten goede komt. Dat de opaalfactor nog andere eigenschappen heeft, laten we hier even buiten beschouwing. Wel kunnen we na deze uiteenzetting concluderen, dat zowel de pastefactor als de opaalfactor, beide positieve invloeden uitoefenen op de mozaïekkanarie, middels de zilver-sluier. Is het dan gek om beide factoren bij uitzondering in één vogel te kweken en alleen daar waar het mozaïeken betreft. Immers, uit het bovenstaande zal blijken dat de meeste goede zilver-sluier alleen middels genoemde combinatie van pastel-opaal tot stand komt. En tenslotte, het gaat ons toch op de eerste plaats om optimale mozaïeken te kweken.

OVER

De broedperiode breekt weer aan, bij sommige kwekers die de beschikking hebben over verwarmde kweekruimte zullen er inmiddels al weer jonge kleurkanaries aanwezig zijn. Jaarlijks zijn het de rode bloedmijten, die in in de broedperiode veel schade aanrichten onder jonge vogels, vooral op het moment dat de jongen nog in het nest verblijven. Hebben wij een onverwarmde ruimte, dan zullen er in de wintermaanden vrijwel nooit problemen zijn met rode bloedmijten. In de verwarmde ruimte komen die problemen wel vroeg in het seizoen voor, het moment van aanvang is in veel gevallen aanzienlijk vervoegd inhoudende; dat de temperatuur op een voor onze vogels behaaglijk peil wordt gehouden. Mede daarin schuilt dan het gevaar, onder invloed van bijv. kamertemperatuur in combinatie met een voor zoiets gunstige relatieve luchtvochtigheidsgraad, kunnen er zeer snel en op een uiterst geheimzinnige manier, enorme aantallen rode bloedmijten ontstaan. Tot op dit moment gaat dat voor de liefhebber onopgemerkt, de aanwezigheid van rode bloedmijten wordt in verreweg de meeste gevallen pas opgemerkt als ze hebben toegeslagen. De eerste slachtoffers zijn de in het nest verblijvende jonge vogels, deze zijn weerloos overgeleverd aan de grote aantallen kruipende bloedzuigers. Zodra de liefhebber sterk verbleekte en geheel verzwakte jongen in het nest aantreft, gaat hij op zoek naar de oorzaak van dat probleem. Bloedmijten laten zich overdag niet zien, ze verschuilen zich dan in naden en kieren van nestbakjes en broedkooien en daardoor wordt hun aanwezigheid dikwijls niet meteen opgemerkt. Een goede manier om bloedmijten op te sporen is, het binnennest uit het nestbakje nemen en alle als grijsachtige stofdeeltjes uitziende kluitjes geheel uitwrijven. Zien wij daarbij wat roodkleurige vochtige vlekjes ontstaan dan is de aanwezigheid van de gevreesde kruipers alsmede de oorzaak van de problemen met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vastgesteld. Bloedmijten die wij overdag weten te vinden, hebben een grijze kleur, zodra ze zich 's nachts tegood hebben gedaan aan het bloed van onze vogels, hebben ze een bloedrode kleur. Een andere manier van opsporen is 's avonds voorzichtig, zonder storende geluiden te maken voor de broedende en slapende vogels, een kijkje nemen in de broedkooi. De meeste broedkooien zijn binnenkant wit van kleur, met een lampje

KLURKANARIES

Rode bloedmijten tijdens de broedperiode.

op de witte wanden schijnen zal de vogels niet storen en indien er sprake is van rode bloedmijten, zien wij deze duidelijk op de witte wanden bewegen. Ook zie je tegelijk of de slapende en vooral de broedende vogels stil zitten. Worden ze geplaagd door de gevreesde kruiers dan is er van slapen en rustig broeden geen sprake. Ook kan men een klein wit doekje, opgevouwen tussen nestbakje en achterwand klemmen, zijn er bloedmijten in de kweekruimte dan zullen ze ook vrijwel zeker in het doekje terug te vinden zijn. Omdat bloedmijten zich overdag verschuilen in kieren en naden van kooien en nestbakjes, indien deze laatste tenminste van hout zijn, is het raadzaam een mes of zoiets dergelijks door de naden te halen. Bloedsporen op het mes verraden de aanwezigheid van rode bloedmijten. Zoals genoemd zijn de eerste slachtoffers vaak gevallen alvorens de liefhebber op zoek gaat naar de daders. De aanwezigheid van kruiers kan ook de oorzaak zijn dat de broedende pop haar nest in de steek laat. Vooral blijven letten op dit soort aanwijzingen, omdat er in een ruimte waar bloedmijten aanwezig zijn, geen sprake kan zijn van succesvol vogels kweken. Jonge vogels van één of enkele dagen oud, worden door rode bloedmijten in korte tijd ontdaan van hun bloed, ze worden 's nachts in korte tijd geheel leeggezogen en zullen 's morgens dood of geheel verbleekt en uitgeput in het nest te vinden zijn. De jonge vogels, die erg verzwakt zijn door bloedverlies, zullen dikwijls niet meer de kracht hebben om te spinnen waardoor de ouders geen voer meer kunnen overdragen. Alleen door snel en op de juiste wijze in te grijpen kan men dan nog wat redden. Vervang de nestbakjes, bij voorkeur dienen deze dan wel dezelfde vorm en afmeting te hebben. Vervang ook het nestmateriaal, een eerder nauwelijks of ongebruikt nest, blijv. waarin een legsel onbevruucht was kan nu dienst doen maar desnoods kan de liefhebber zelf een nieuw nest maken. Indien het nestbakje en vooral de kieren en naden vooraf zijn bestreken met het bestrijdingsmiddel U3, normaal bestemd voor gebruik bij duiven maar hiervoor ook zeer goed geschikt, dan zal het resultaat spoedig blijken. Zo'n nestbakje kun je buiten de kweekruimte behandelen en goed laten drogen alvorens terug te plaatsen. Met naden en kieren in de broedkooi alsmede met zitstokken, die wij hierbij niet mogen vergeten omdat de bevestigingsplaatsen daarvan vaak schuilplaatsen zijn voor

ongewenste gasten, ligt het wat moeilijker. Dit i.v.m. de vogels die hier aanwezig zijn en die op zo'n moment moeilijk te verplaatsen zijn. Toch moeten wij grondig tewerk gaan. Bezit men een dubbel aantal zitstokken, dan kunnen deze op dezelfde manier worden bewerkt als de nestbakjes en dat geeft voordelen. Zelf geef ik er voorkeur aan het bestrijdingsmiddel U 3 met een kwastje rijkelijk in kieren en op wanden aan te brengen, deze manier gaat m.i. boven het gebruik van spuitbussen. Wel altijd eerst de gebruiksaanwijzingen op bestrijdingsmiddelen goed lezen, sommige kunststofbakjes alsmede kunststofbroedkooien zijn **niet bestand** tegen bepaalde middelen. Neem voorzichtigheidshalve eerst een proef om te voorkomen, dat U straks ongeschikt materiaal w.o. onbruikbare broedkooien zou hebben. Het zal u opgevallen zijn dat wij steeds wijzen op naden en kieren, waar bloedmijten zich overdag dus ophouden en waar ze ook hun eitjes deponeren. Trek **niet** de conclusie dat, als je kooien zoveel mogelijk naadloos maakt, er geen rode bloedmijten meer aanwezig kunnen zijn. Uiteraard heeft een naadloze broedkooi voordelen maar wij moeten **niet volstaan met het verjagen van ongedierte**, wij moeten betreffende kruiers **verdelgen** omdat ze anders op een ongewenst en onbewaakt moment wederom toeslaan. In een ruimte waar vogels verblijven kan wel met succes tegen mijten worden opgetreden door een regelbare vaponastrip te gebruiken. Bij deskundig gebruik kan dat heel goed zonder dat de vogels daarvan schadelijke gevolgen ondervinden. Al naar gelang de afmeting van uw vogelverblijf en uiteraard de daar aanwezige ventilatie mogelijkheden, kan men de dosering regelen. Desgewenst kan de tijdsduur, dat betreffende strip wordt gebruikt, beperkt gehouden worden. Uiteraard **nooit** gebruiken **zonder voldoende ventilatie** en ook hier geldt, eerst de gebruiksaanwijzingen goed lezen en je daaraan houden. Tot zover dan de bestrijding van reeds aanwezige ongenode gasten maar voorkomen is beter. Met enkele preventieve maatregelen kunnen wij ongewenst bezoek voorkomen. Vóór aanvang kweek alle materialen rijkelijk voorzien van U3 geeft de zekerheid, dat bloedmijten en eventueel aanwezige eitjes daarvan, onschadelijk gemaakt worden. Let op, dat bij gebruik hiervan de vrijgekomen sterke dampen u zelf en uw vogels niet kunnen bereiken. De broedbakjes kunnen wij op genoemde manier **na elke kweekronde** opnieuw

met genoemde vloeistof bewerken. De kosten zijn vrij gering, tijd en moeite zijn niet noemenswaardig en het belangrijkste is, dat uw vogels in vrijwel alle gevallen vrij blijven van rode bloedmijten. Voorwaarde is, dat de maatregelen goed worden uitgevoerd. Over te gebruiken nestmaterialen lopen de meningen uiteen. Het is niet uitgesloten dat verzamelde mossen en de zich hiertussen vaak bevindende dennenaalden alsmede deeltjes van bepaalde houtsoorten, door sommige kwekers volop gebruikt als nestmateriaal, een afwerende werking hebben tegen kruiers. Zo ook vertelde mij een zeer ervaren vogel-liefhebber, dat vogelmuur tussen het nestmateriaal, kruiers op afstand zou houden. Of het afdoende werkt is mij onbekend, wel is het zo dat vogelmuur tussen het nestmateriaal onder de broedende pop nooit rottingsverschijnselen toont en erg snel droogt. Bovendien is dat in bepaalde gevallen, irdien nodig, nog wel eens gunstig om de vochtigheidsgraad in het nest iets op te voeren. Al met al dus het proberen waard. Bij bepaalde vogelsoorten w.o. de goudvink, zijn volgens bepaalde kwekers nooit problemen met rode bloedmijten. Het is beslist niet uitgesloten dat deze vogels instinktief bepaalde materiaalsoorten voor hun nest gebruiken, waardoor ze vrij blijven van genoemde problemen. Het buitennest van wildvogels wordt vaak gemaakt van takjes van verschillende houtsoorten, het binnennest wordt meestal afgewerkt met fijn materiaal zoals paardehaar of schapewol maar ook deels met pluiz van verschillende soorten planten. Mogelijk dat daarbij een materiaalsoort aanwezig is dat ongewenste bezoekers er van moet weerhouden het nest te bezoeken. Menige klurkanariëkweker ziet geen enkele aanleiding om preventieve maatregelen tegen kruiers uit te voeren, hij is immers nog nooit door bloedmijten verrast. Toch is het raadzaam wel maatregelen te nemen omdat het heel goed mogelijk is dat ook hij in het verleden jonge vogels verloren heeft door toedoen van kruiers, echter **zonder deze ontdekt te hebben**. Maar soms zijn er vreemde ogen nodig om bepaalde simpele mislukkingsoorzaken te ontdekken en in het geval van de aanwezigheid van rode bloedmijten is preventie aan te raden, omdat met hun aanwezigheid succesvol kweken uitgesloten is. Volgende gelegenheid gaan wij in op inteelt.

A.van Eck.

KALENDER 1991

DE MALEISE NEUSHOORNOGEL

De "Rangkong", zoals de Maleise of grote dubbelhoornige neushoornvogel in Indonesië wordt genoemd, is een echte oerbosbewoner. Deze enorme vogels, met een lengte van circa 110 cm, komen hoofdzakelijk voor in gesloten boscomplexen, zowel in het laagland als in het middengebergte. Gewoonlijk ziet men deze vogels alleen of paarsgewijs. Zij houden zich bij voorkeur op in de hoogste boomkruinen. De afgebeelde vogel op het kalenderblad is een vrouwtje. Haar iris is blauw, terwijl deze bij de mannetjes rood is. Het verspreidingsgebied van de Rangkong strekt zich uit over Zuidoost Azië, Sumatra, Borneo en Java. Als nest fungeert een natuurlijke boomholte op aanzienlijke hoogte. Er wordt gewoonlijk slechts één - bij hoge uitzondering twee - ei gelegd, dat door het vrouwtje wordt uitgebroed. De nestholte wordt, waarschijnlijk door het wijfje zelf, dicht gemetseld met faeces (uitwerpselen) en dergelijke. Zij kan dus het nest niet verlaten. Het mannetje zorgt dat ze niet van honger omkomt. Als het uitgekomen jong eenmaal half volwassen is, verlaat het vrouwtje het nest om eveneens voedsel voor haar kind te zoeken. Inmiddels maakt het jong de nestopening weer grotendeels dicht. Bartels, die veel gepubliceerd heeft over de Indonesische avifauna, vermeldt dat de rangkong in gevangenschap letterlijk van alles naar binnen schrokt: ratten, vleermuizen, kuikens, insecten, reptielen enz.; ook allerlei vruchten worden graag gegeten. In "Field Guide to the Birds of Java and Bali" wordt echter vermeld: "Al en toe grote insecten maar voornamelijk vruchten, waaronder vijgen en wilde nootmuskaal". Het geluid is moeilijk fonetisch weer te geven. De een hoort het als een diep, kort uitgesloten "hok", een ander als "krönnk" of "köök". Dit geluid wordt door het mannetje geproduceerd en veelal antwoordt het vrouwtje met een geluid waarin een a-klank beluisterd kan worden, zoals "hak". In het oerwoud hoor je dan, hoog in de kruinen een "Hök-hak"..."hök-hak". Dit is te horen op een paar kilometer afstand. Gewoonlijk vliegen deze neushoornvogels vrij hoog, maar altijd is het zovend geluid van de "zwoegende" vleugels te horen.

Meindert de Jong.

GESLAA

MET DE ROO

De roodborst kernbijter, **Pheucticus ludovicianus**, heeft geen ondersoorten. De soort komt voor in Zuid Canada, Mexico, Centraal en Zuid Amerika. Ze zijn ongeveer 19 cm groot. De man in zomerkleed, is op de bovendelen zwart zo ook de kop en de kin. Op keel en borst vertoont hij een opvallend rode vlek en de onderzijde is vuilwit van kleur. Op de vleugels bevindt zich een grove witte vlektekening. De pop is over het geheel genomen bruin van kleur, witachtige koptekening en heeft zwart in de vleugels met witte kleine vlektekening. Op de borst is zij min of meer lichtbruin bestreepd doolopend naar opzij in de flanken. In hun winterkleed gelijken de mannen heel sterk op volwassen poppen. Zie ook pagina 100 e.v. Onze Vogels, jaargang 1989. De roodborst kernbijters zijn door mij aangekocht in 1984/1985 toen ze bij enkele handelaren hier in het zuiden van het land werden geïmporteerd. Door mij werden aangekocht totaal drie poppen en vijf mannen, welke in een grote beplante buitenvolière werden geplaatst. Tijdens de kweek werden de vogels paarsgewijs ondergebracht. Reeds het eerste jaar werd door een

koppel tot broeden overgegaan, waarvan een jonge vogel werd gekweekt, welke echter tijdens de rui is doodgegaan. Na deze tijd zijn de vogels verhuisd naar kleinere onbeplante voliè-res. Afmeting van de voliè-re; binnenhok 2,00 x 1,50 meter en 2,00 meter hoog met daaraan een buitenvoliè-re, afmeting 1,50 x 1,50 meter en 2,00 meter hoog. De voliè-re is bevolkt met 1-1 swiftparkieten, 1-1 turquoiseparkieten en 1-1 roodborst kernbijters. Ieder jaar was het jongen krijgen geen probleem, doch telkens als de jongen tegen uitvliegen waren, gingen ze dood. De vogels nestelden in een normaal open tralie nestkastje en gebruikten als nestmateriaal cocosvezel. Het legsel bestaat uit twee blauwgrijze eieren met bruinachtige stippen. De eieren zijn plm. 20 mm lang en iets peervormig. Het legsel bestaat meestal uit twee eieren. De eieren worden door beide ouders afwisselend bebroed. De jongen worden door beide ouders goed gevoerd tot tegen het moment van uitvliegen en dan gaan die jongen telkens dood. Afgelopen jaar is het mij echter gelukt om een jong groot te krijgen. Deze is door mij geringd met een ring van 3,5 mm. De

GDE KWEEK

BORST KERNBIJTERS

Door: A.F.J. Hoeijmans

Rechter vogel op zitstok is jonge vogel.

vogel is een jonge man, hetwelk reeds nu al is te constateren aan het wijnrood onder de vleugels. Het voer bestaat uit een zaadmengsel voor tropische vogels met weinig zonnepitten omdat de vogels heel snel vet worden. De broedduur is p.m. 19 dagen; na p.m. 14 dagen vliegt het jong uit. Als de jongen uitvliegen zijn ze erg hulpeloos en nog maar spaarzaam bevederd. Het jong wordt na het uitvliegen nog zeker vier weken door beide ouders gevoerd. Tijdens de kweek wordt in ruime mate levend voer verschaft, waaronder meelwormen, buffalowormen, gewassen gekookte maden, mierenpoppen, alsmede insecten-universeelvoer, vogelmuur en appel; hiervan wordt in ruime mate door de vogels genomen. Voor kleur en tekening van de vogels mag ik U wellicht verwijzen naar de foto's. Opgemerkt zij dat de man roodborst kernbijter in het voorjaar op kleur komt en in het najaar van kleur afgaat tot de winterkleur. De man roodborst kernbijter is een geweldige melodieuze zanger, tijdens de broedtijd zowel overdag als 's nachts. De zang is een mengeling van die van de Japanse nachtegaal en de merel.

NUTTIGE WENKEN BIJ D

De grote selectie, evenredigheid en grootte.

In onze vorige artikelen is uitvoerig gesproken over de papieren selectie, waarbij tevens vooruit geblikt is naar de grote selectie. Wanneer na de kweekperiode een eerste grove selectie heeft plaatsgevonden, kunnen we nu beginnen met het meer

Th. Bruynaers L. Meulemans

Het meest gunstige tijdstip daarvoor is septembor/october, wanneer de meeste vogels door de rui zijn. Dat wil zeggen dat al onze vogels op dat moment op zijn mooist zijn, maar vooral voor de tentoonstellingsvogels kunnen we niet langer wachten. De meeste zullen nog wel wat rupuntjes laten zien vooral op de kop. Ook de glans en de kleurdiepte zullen in de komende weken nog beter worden. Hun mooiste pakje hebben ze pas in november, de tentoonstellingstijd. Iedereen weet dat de T.T.-vogels niet altijd goede kweekvogels zijn. Vandaar dat we bij de selectie ook onderscheid moeten maken in selectie voor de kweek en de tentoonstelling. Vooraf zullen we twee begrippen uitwerken die van heel groot belang zijn: **evenredigheid en grootte**. De grootte van de kanarie ligt vast, 13 tot 14 cm. De meeste van onze kanaries voldoen aan deze norm. Het is zelden dat men te kleine kanaries tegenkomt. Dat heeft te maken met de selectie die we toepassen. Iedereen heeft het liefst een forse man en een forse pop. De kleintjes worden naar de handelaar gebracht. Wanneer u echt te grote vogels tegenkomt, moet u oppassen en u afvragen wat er mee is gebeurd. Er zijn ons nogal wat voorbeelden bekend van kruisingen van kleurkanaries met postuurkanaries als border, een kleine yorks en zelfs de norwich. De bedoeling is dan om een grotere vogel te krijgen. Wat we echter krijgen is een grote kleurkanarie met vele afwijkingen in vorm, grootte en postuur. De evenredigheid die elk ras moet hebben ontbreekt bij deze vogels volledig. Aan zulke vogels hebben we niet veel. Een ervaren kweker ziet in een oogopslag dat er met deze vogels iets niet in orde is. Een beginnende liefhebber zal dat niet direct zien, maar als hij op details gaat letten, zullen ook hem allerlei onvolkomenheden opvallen. Het is ook hier weer een kwestie van zien. Een juist profiel van een vogel is zeer moeilijk te omschrijven het is een zaak van "het zien". Zien = kijken en vergelijken; observeren! Toch willen we een poging wagen in deze richting wat gegevens

aan te dragen waarmee u uw voordeel kunt doen. Boven hebben we een voorbeeld genoemd hoe de evenredigheid gestoord kan worden. Er zijn echter veel meer oorzaken te noemen die bijna allemaal zijn terug te voeren op een ongecontroleerde kweek; te ver doorgevoerde familieteelt, te ver doorgefokt op een bepaalde kleurslag. Foutieve fokcombinaties door onvoldoende kennis van erfelijke eigenschappen. Het eindresultaat is dan vaak zwakkere vogels, veel uitval van jonge vogels, laag aantal nakomelingen, mindere kwaliteit en vogels met afwijkingen. Als wij niet goed oppassen, gaat deze degeneratie steeds verder en daar moeten we voor waken dat dat niet gebeurt. Maar gelukkig weten velen er goed mee om te gaan en steeds weer positieve factoren op te pakken om ze te vervormen. We kunnen er echter niet omheen dat er ook veel slechte vogels geboren worden en daarvoor is deze selectie. Als wij nu uitgaan van een grootte van 14 cm dan is het aan te raden voor de kweek, vogels te nemen die aan deze eis voldoen, misschien zelfs iets groter als we naar een kweek willen van vol intensieven. Alle andere lichaamsdelen moeten nu in een juiste verhouding staan tot deze grootte om tot een goede evenredigheid te komen. Wat houdt dat nu in? Waar moeten we op letten? We zullen nog eens alles op een rijtje zetten; erfelijke afwijkingen, maar ook problemen die met huisvesting te maken hebben.

De snavel

Een kanarie is een echte zaadeter en die dient een stevige, kegelvormige snavel te hebben, waarbij de boven en ondersnavel goed op elkaar dienen aan te sluiten. De implant van de schedel dient op de juiste hoogte te zitten. Bij poppen ligt de mond spleet in het verlengde van het midden van het oog. Bij de mannen ligt het oog boven de mond spleet. Op dit punt selecteren veel handelaren de mannen en de poppen. *Voorkomende fouten:* Te lange en/of te spitse snavel. Boven-

of ondersnavel te kort of te lang doorgegroid. Vooral de bovonsnavel groeit vaak te lang. Verder treffen we kromme en gekruiste snavels aan. Dat heeft vaak te maken met te ver doorgevoerde familieteelt. Zorg er voor dat de vogels zelf hun snavels bij kunnen werken. Zorg in uw hok voor harde materialen als steen, sepia of andere harde voorwerpen.

De schedel

Vanaf de implant van de snavel dient deze bolvormig te zijn met een strakke, dichte bevedering.

Voorkomende fouten:

Te kleine, te platte, te smalle of een vervormde schedel. Ook de bevedering laat vaak te wensen over om de wenkbrauwen en de ogen. Dat is vaak een gevolg van te intensieve vogels. De poppen hebben in het algemeen een wat plattere schedel dan de mannen die mooi rond moet zijn.

De hals

Deze dient vloeiend door te lopen naar de ruglijn. Ook de keellijn moet vloeiend overgaan in de borst.

Voorkomende fouten:

Te bolle of een doorgezakte halslijn. Soms een te korte of juist een uitgerekte hals. Vaak ook een doorgezakte keellijn met een niet sluitende bevedering

Schouders en rug

Waar de hals in de schouders overgaat, dient de lijn iets op te lopen om dan in de rug in een rechte lijn door te lopen tot de implant van de staart.

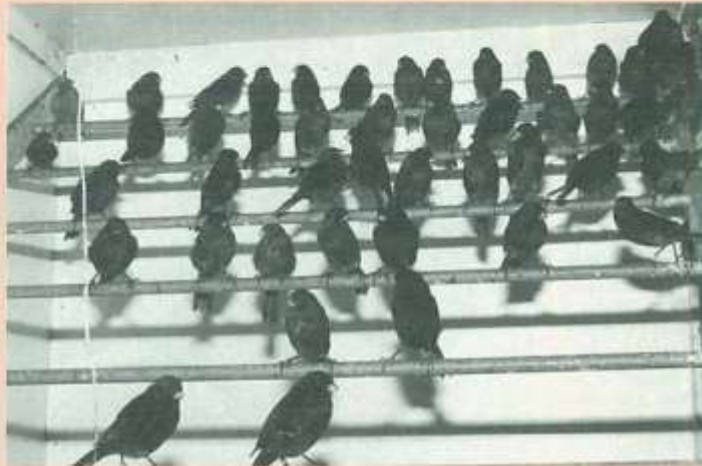
Voorkomende fouten:

Een te bolle rug of het tegengestelde de doorgezakte rug. Veelvuldig komt het zgn. putje in de rug voor. Wees hier heel voorzichtig mee, want het lijkt ons een erfelijke zaak. Het komt steeds in een lijn terug wat wijst op erfelijkheid. Het is dan alleen te voorkomen door deze lijn weg te doen.

Vleugels

18 vleugelpennen, mooi in een waaiar ingeplant. De vleugels dienen strak te

KANARIEKWEEK DEEL 4

gen het lichaam te liggen. Bij de inplant van de staart dienen deze in een punt bij elkaar te komen. *Voorkomende fouten:*

Te lange pennen, waardoor ze bij inplant van de staart gaan kruisen. Ook kunnen de pennen vaak vervormingen vertonen. Altijd op zoek gaan naar de oorzaak. Zit het in het soort of is het een kwestie van veren pikken. Hetzelfde geldt voor ruwe toppen van de pennen. Als de vleugels hangen wijst het vaak op een slechte conditie of zelfs op ziektes. Deze fouten zijn heel moeilijk te herstellen. Het trekken van pennen geeft geen oplossing. Pennen trekken bij jonge vogels brengt ook de evenredigheid in gevaar. Getrokken pennen komen vaak tot 1 cm langer terug. Ze passen dan niet meer bij het nog niet volledig volgroeide lichaam van de jonge vogel. Toch zijn er "liefhebbers", die de "kunst" verstaan alle vleugel- en staartpennen voor de tentoonstelling te trekken om ze daarna beter doorgekleurd terug te krijgen. Het moet maar eens gezegd worden. Is dat liefhebberij voor de vogels of voor de beker? Dus, kunnen we er met zijn allen iets aan doen?

De staart

12 staartpennen in een V-vorm, waarbij de buitenste pennen ongeveer 1 cm langer zijn dan die in het midden. De staartlijn dient recht aan te sluiten op de ruglijn. Van onderen ook een rechte lijn tot aan de stuitbevedering, waar de staart een kleine hoek maakt door de volle bevedering van de stuit.

Voorkomende fouten:

Pennen sluiten niet goed aan. (Zgn.-spreidstaart). Dit is vaak een gevolg van gevechten onder de jonge vogels, vooral bij overbevolking. Scheve inplant, een te smal staartje, geen mooie V-vorm. Maar ook hier kunnen weer allerlei

vervormingen optreden. (zie vleugels).

De borst

Vanaf de keel moet de borst bolvormig naar de stuit lopen. Een volle, ronde borst maakt de vogels lers.

Voorkomende fouten:

Slechte, niet gesloten bevedering, een scheef borstbeen, te smalle of te plumpe borst. Een doorgezakte borst als gevolg van vetzucht. Dit laatste kan men verhelpen door de vogel niet teveel te laten drinken. Geef hem enkele malen per dag de kans even aan het water te nippen en het dan weg te halen. Laat de vogels niet te lang zonder water zitten. Je hoort wel eens 24 uur geen water geven. Ons inziens leeft de vogel dan niet lang meer.

De stuit

De stuitlijn dient vloeiend aan te sluiten op de borstlijn en onder een hoek over te gaan naar de staart. (zie bij staart).

Voorkomende fouten:

Vooraf bij zware schimmelvogels een niet sluitende, pluizerige bevedering. Ook vaak bontvorming.

Het oog

Deze dienen vol en mooi rond te zijn. Twee donkere kraaltjes (bij ino's rood). Bij de poppen ligt het middelpunt van de ogen in het verlengde van de mond spleet. (zie bij snavel).

Voorkomende fouten:

Te groot, te klein, te smal, ovaal, niet centraal in de schedel. Deze fouten vallen heel erg op omdat ze zo onna-

tuurlijk aandoen. Bij te intensieve vogels vaak kale plekken.

Dijen, pootjes, nagels

De dijnen moeten goed bevederd zijn en een strak geheel vormen met de borst en de stuit.

De pootjes dienen stevig te zijn, geschubd met drie

voortenen en een achtereen, welke goed ontwikkelde nagels moeten hebben.

Voorkomende fouten:

Slecht bevederde, puizige dijnen, te korte of te lange dijnen. Men hoort vaak dat de vogel te hoog op zijn pootjes staat. Hier is de onevenredigheid dan goed te zien. Een veelvoorkomend euvel is ook de vervormde of kromme nagels. Te lange nagels regelmatig knippen vooral als u ze in de broedkooi zet. Een wat dikkere zitstok is in zo'n geval echter een goede oplossing. U ziet het, een hele waslijn van selectiepunten. Wanneer u nu vogels vindt met een of meer van genoemde fouten, zoek dan uit, uit welke ouders ze geboren zijn. Is het maar één exemplaar dan is het geen ramp, maar treft u meer vogels met gelijke afwijkingen en komen die uit eenzelfde lijn, dan dient u te overwegen wat u er mee doet. Ga in uw administratie na of u de oorzaak kunt achterhalen en of dit niet al eens eerder is voorgevallen. Wij horen sommige liefhebbers al zeggen: "Als wij zo precies moeten zijn, houden wij geen vogels meer over." Dat zal bij sommigen inderdaad het geval zijn maar is het niet zo dat we allemaal streven naar goede vogels in een optimale conditie? U kunt beter met minder vogels verder gaan, waarvan u weet dat ze goed zijn, als op een foutieve weg toch een keer helemaal vastlopen. Met mooie vogels kan men pronken op een tentoonstelling en ze geven je meer vreugde als we het hok binnenlopen.

LELOOGVLIET

Tekst: H.A.Maurer

Foto's: C.Scholtz/v't Hart en Van de Vijver

Er bestaat een enorm groot aantal soorten vliegenvangers, ondergebracht in de uitgebreide familie Muscicapidae. Bijna overal ter wereld komen ze voor. In dit artikel beperken we ons tot een kleine groep specifiek Afrikaanse en wellicht de meest opvallendste soorten, de leloog vliegenvangers die beschreven staan onder de wetenschappelijke naam **Platysteira**. In Afrika komen erg veel soorten vliegenvangers voor, maar het overgrote deel daarvan verblijft daar maar tijdelijk, alleen om te overwinteren. De leloog vliegenvangers behoren echter tot de vaste bewoners van dat continent. Ze komen talrijk en in een enorm groot gebied voor. Het zijn kleine, korte, gedrongen vogeltjes, fraai van kleur en, zoals de naam al doet vermoeden, met een opvallend naakte aanwas-lal-vlak boven de ogen. Ze zijn ongeveer 11 tot 13 cm groot en er zijn 7 soorten beschreven, althans wanneer we de Checklist of the Birds of the World van Howard and Moore volgen. **P.cyanea** (gewone scharlakenrode leloog), **P.albifrons** (witvoorhoofd leloog), **P.peltata** (zwartkeel leloog), welke drie soorten een scharlakenrode ooglel hebben. De volgende vier soorten zijn getooid met een grijze of groenachtige gekleurde ooglel, al naar gelang de soort c.q. ondersoort. **P.castanea** (kastanjebruine leloog), **P.blissetti** (blisset's leloog), **P.concreta** (geelbuik leloog) en **P.torra** (witgeklekte leloog). Elke soort heeft nog een of meer ondersoorten welke ten opzichte van de betreffende nominatvorm voornamelijk in kleur verschillen. Platysteira's leloog vliegenvangers, zijn bewoners van oerwoud en bosgebieden en altijd in de nabijheid van water. Meestal trekken ze paarsgewijs op. Bij alle soorten is er sprake van een seksueel dimorfisme, een duidelijk uiterlijk verschil in verschijningsvorm tussen man en pop. Ze voeden zich met insecten die ze, gelijk als de mezen, klimmend langs stam en takken tegenkomen. Ze snappen evenwel ook insecten in de lucht zoals dat door de 'echte' vliegenvangers wordt gedaan. Soms 'staan ze stil' vlak voor het gebladerte om dan plotseling uit te schieten naar een daarop bevindend insect. Hun lied is kort en welluidend, wel eens beschreven als klingelend. Het nest wordt gemaakt van fijne grasstengels, vezels en korstmos, is komvormig en met spinrag stevig verankerd in een takvork. Door het gebruik van korstmossen, vallen de nestjes hele-

Zwartkeel leloog

Gewone scharlakenrode leloog

maal niet op, ze vormen één geheel met de directe omgeving. Een broedsel bestaat uit twee eitjes die afhankelijk van de soort, een geelachtige tot groenblauwe schaalkleur hebben waarop bruinachtige tot donkerblauwe stippels voorkomen. Hoe klein de leloogjes ook zijn, zij weten met veel verve hun eigen

territorium vrij te houden van al of niet kwaadwillende bezoekers. Elke indringer wordt resoluut en met succes verdreven. Beide oudervogels schijnen te broeden en beide brengen ze ook hun jongen groot. Die jongen worden, uiteraard, gevoed met kleine en zachte insecten.

GENVANGERS

Blissett's vliegvoog

Een enkele keer worden Wattle-Eye's, zoals de Engelstaligen deze vogels noemen, in de handel aangeboden. Gezien deze vogeltjes voorkomen in tropische gebieden, dienen ze wel te worden gehouden in een ruimte waarin de temperatuur niet lager komt dan zo'n 20 tot 22° Celsius. Bovendien, en u heeft dat ongetwijfeld al begrepen, zijn ze alleen maar te houden als ze worden gevoerd met een speciaal insectenmenu. Als basisvoedsel kunnen we Aleckwa of Claus insectenvoer verstrekken met daar doorheen gemengd wat hard gekookt ei of fijn gesneden runderhart of wat rauwe fijn geprakte tahoe etc.. Daarnaast is aanvulling met een zo groot mogelijke variatie aan levend voer noodzakelijk. Ze dienen eigenlijk alleen maar te worden gehouden door hen die met dergelijke vogels enige ervaring hebben. Ik moge u wijzen op het artikel 'Vliegen-vangers', gepubliceerd op pagina 120 en 121, Onze Vogels maart 1987.

EEN HYACINT ARA

Door: J. Vredenburg

Het begin van een nieuw leven

Een van de doelstellingen binnen de studie, die door de auteur wordt uitgevoerd aan papegaaiaachtigen, is het realiseren van zodanige leefomstandigheden dat ook bij in gevangenschap levende exemplaren de kans op voortplanting, in het bijzonder bij de als moeilijk of nauwelijks te kweken bekend staande soorten, toeneemt. Een van die soorten is de Hyacint ara (*Anodoshynchus hyacinthinus*) die in gevangenschap zelden met succes tot voortplanting komt, en mogelijk ook daarom weinig in gevangenschap wordt gevonden. Deze ara soort is met zijn ca. 100 cm. lengte van kop tot staartpunt de grootste onder de papegaaiaachtigen en met zijn diepblauw verenkleed en geelgerande ogen en ondersnavelbasis één van de mooiste soorten onder de aras. Omdat in deze bijdrage het accent ligt op het verkrijgen van nageslacht en het grootbrengen daarvan, zullen slechts die aspecten betreffende de soort en hun biotoop worden uitgelicht die mogelijk relevant zijn voor het houden in gevangenschap en het kweken van deze soort.

Leefgebied

De Hyacint ara heeft zijn biotoop in centraal Zuid Amerika. In tegenstelling tot de verschillende andere daar levende soorten aras blijkt omtrent de levenswijze van de Hyacint ara nog veel niet bekend. Naar de meeste recente gegevens (Roth, 1989; Ridgely, 1980; Yamashita, 1987) is het verspreidingsgebied t.o.v. minder recente gegevens (Forshaw, 1977) toch minder uitgebreid. In figuur 1 is het huidige areaal afgebeeld. Wanneer we dit gebied op een overeenkomstige vegetatiekaart van Zuid Amerika afbeelden, dan blijkt dat slechts een klein deel samenvalt met het tropische regenwoud van het Amazone gebied. Het grootste deel valt samen met de Braziliaanse hoogvlakte (met daarin het Mato Grosso), waarin dalen met moerasachtige bodem één van de plaatsen is waar de hyacintara zich veelal ophoudt. Steile rotswanden begrenzen meestal deze dalen die veelvuldig begroeid zijn met Buriti palmen (*Mauritia* sp.), 'Catole' palmen (*Syagrus* sp.) en 'Fiacaba' palmen (*Aitalea* sp.). De beide laatstgenoemde palmsoorten groeien in de vorm van struiken en hun vruchten zijn derhalve dicht bij de grond. Deze vaststellingen duiden erop dat de Hyacint ara zeker geen uitgesproken regenwoudvogel is. Een belangrijk deel van het dagelijks voedsel van de Hyacint ara in zijn biotoop bestaat uit palmnoten van de genoemde struikachtige soorten. Ook de vrucht van de Inaja-palm (*Maximiliana regia*) wordt veel gegeten. De noten van

de Buriti palm vormen geen belangrijk bestanddeel van het dagelijks voedselpakket. Dierlijk voedsel wordt ook genomen zoals waterslakken van het geslacht *Pomacea* sp. Het relatief grote aantal palmnoten, naast veel vruchten en groen, in het dagelijks menu duidt op een voedselsamenstelling die rijk is aan eiwitten en vetten. Het verteringsapparaat van deze arasoort heeft zich dienovereenkomstig aangepast. Als nestruimte in zijn biotoop gebruikt de hyacintara de holen in de rotswand en holten in hoge bomen, zoals in de Buriti palmboom, op een hoogte van 6 tot 8 meter. De broedtijd valt in juli tot eind september, afhankelijk van de lokatie t.o.v. de evenaar, en valt samen met die regenperiode die wij kennen als 'droge moeson'. De dagtemperatuur ligt gemiddeld rond 28°C.

Afb. van het huidige areaal van de hyacintara (naar Roth 1989)

Gedragsaspecten

De Hyacint aras kunnen, net als de andere grote ara soorten, worden aangemerkt als 'intelligente' vogels met een duidelijk sociaal gedrag. Wanneer dergelijke vogels uit hun biotoop afkomstig zijn, willen zij zich in gevangenschap nogal eens nerveus gedragen en blijven gedragen en vertonen daarbij min of meer psychische frustraties. Deze kunnen op hun beurt weer bijdragen tot een ver grote sexuele drang met als gevolg o.a. het in de steek laten van de gelegde eieren of van de uitgekomen kuikens. Deze gedragingen worden soms verstrekt door het ontbreken van een voor het dier adequate behuizing. Het is in de wereld van de papegaaientelers dan ook geen alledaagse gebeurtenis wanneer een hyacintara kuiken als zelfstandige vogel op stok komt. Het koppel waar het hier om gaat produceert jaarlijks tenminste één legsel van twee bezette eieren. Deze worden wel bebroed tot één of beide jongen uit het ei komen. Daarna houdt de zorg op. De kuikens worden niet gevoerd en zijn dan ook spoedig dood. Een oorzaak kan zijn dat de kuikens na uitkomen te zwak zijn, een andere oorzaak een 'sluimerend' verzorgingsinstinkt als gevolg van een voor deze vogels onnatuurlijke situatie. In overleg met de eigenaar werd daarom besloten de bezette eieren tegen het einde van de broedperiode weg te nemen en onmiddellijk te vervangen door kippeieren van ongeveer dezelfde grootte, en die reeds bebroedde eieren

verder kunstmatig uit te broeden. Met de beschikbare middelen, kennis en kunde zouden de uitgekomen kuikens, indien mogelijk, door de auteur middels handopfok worden grootgebracht. Dan zou blijken of de kuikens wel of niet levensvatbaar zijn.

Broedresultaat

Op 15 oktober 1990 kwam het eerste kuiken uit het ei in de broedmachine. Dit kuiken moest uit het ei geholpen worden, omdat het zwak was. Dit is een procedure die tenminste twee dagen duurt en veel geduld vraagt. De broedduur was 28 dagen. Het tweede ei kwam niet uit. Het embryo was reeds een aantal dagen afgestorven. Oorzaak was een veel te groot ei.

De afmetingen en de gewichten van de eieren en van het kuiken zijn in onderstaande tabel vermeld.

afmetingen ei		gewicht ei		gewicht kuiken
in cm		in grammen		in grammen
lengte	diameter	begin broeden	einde broeden	gewicht kuiken
4,69	3,61	32,9	29,1	22,8
5,23	3,98	44,8	38,4	-

Opfok

Het feit dat het kuiken, om uit het ei te komen, geholpen moest worden, betekent in het algemeen dat men met een zwak kuiken te maken heeft. Dit bemerkt men ook aan de geringe activiteit van het kuiken. Een zwak kuiken is meestal het gevolg van: - Het ontbreken in het ei van voldoende bouwstoffen zoals vitamines, mineralen en sporenelementen, - bacteriële of virale infectie van het ei. Dit kan gebeuren wanneer één der ouders drager is, - een abnormale eischaal, waardoor de zuurstof- en koolzuurgasuitwisseling naar en van het ei het vochtverlies tijdens de broedfase (is ontwikkelingsfase van het embryo) onvoldoende zijn. Daardoor is het kuiken bij het uitkomen te nat (gezwollen) en daardoor zwak. Door een adequate behandeling tijdens de uitkomstfase en direct daarna stijgen de levenskansen van een kuiken aanzienlijk. Ondanks de moeilijke start groeit het kuiken dan meestal over de beginproblemen heen en kan zich dan ontwikkelen tot een gezond volwassen en goed uitgegroeid exemplaar. Om uit het ei te kunnen komen moet het kuiken een grote verandering ondergaan. Daarvoor is tijd nodig. Bij de grote ara soorten is de tijd tussen aanpikken van de eischaal en het uitkomen meestal 2 à 3 dagen. Allereerst gaat het kuiken, voordat het de eischaal kan aanpikken, als regel op longademhaling over. Vervolgens wordt het restant eierdooier in de buikholte ingesloten en drogen de bloedaders,

die zich in het schaalverlies bevinden en samenkomen bij de snavel, op. Wanneer dat allemaal gebeurd is, is het kuiken klaar om het ei te verlaten. In het geval van een zwak kuiken wordt na het aanpikken de schaal op die plaats voorzichtig iets verder opengemaakt tot de snavel vrij is. Gedurende de genoemde periode van 2 à 3 dagen wordt beetje bij beetje de schaal verder opengepeld totdat de kop geheel vrij is gekomen (zie figuur 2). Nadat in het onderhavige geval de snavel vrij was (een aantal uren na het aanpikken), werd begonnen met een vitaminebehandeling en de opbouw van de bacteriële flora. Daartoe werden tweemaal per dag enkele druppels uit-

beweeglijkheid. Vanaf de 20e dag bleek de krop niet voldoende te worden geëegd. Een ingezette nystatine behandeling gaf echter niet de gewenste verbetering. Omdat één en ander erop wees dat een beginnende kliermaagdilatatie mogelijk was, werden extra maatregelen genomen, zoals toedienen van medicijn (3 maal daags gedurende 10 dagen). Door deze behandeling was de krop 's morgens weer leeg. Maar ondanks de levendigheid van het kuiken bleef waakzaamheid geboden. Bij een lichaamsgewicht van ca. 350 gram (26e dag) werd de jonge hyacintara geringd en werd het ministerie van landbouw en visserij

gelekte bio-garde yoghurt (halfvol of mager), aangevuld met vitamines, gegeven. Deze behandeling werd uitgevoerd totdat het kuiken geheel uit het ei was. Twee uur daarna werd begonnen met het bekende voedingsschema zoals beschreven in de vogelliteratuur (Vredenburg, 1987, 1988) en door de auteur uitvoerig behandeld tijdens een aantal cursussen over handmatige opfok van papegaaiachtigen. Na de 4e dag werd de voeding uitgebreid met een beetje eiwit verrijkt, maar licht verteerbaar voedsel. Op de 8e dag werd de voeding verder uitgebreid door toevoeging van gemodificeerd, eiwitrijk, natuurlijk voedsel met mineralen en sporenelementen. We zien dan dat bij een juiste en adequate voeding het zwakke kuiken zich ontwikkelde tot een levenslustig en krachtig exemplaar, dat o.a. gekenmerkt wordt door een grote

geinformeerd. Vanaf het lichaamsgewicht van ca. 415 gram (29e dag) werd het dagelijks voedsel aangevuld met fijn gemalen fruit en vanaf 560 gram lichaamsgewicht (35e dag) met zachte brokken van behandelde zaden. Op de 52e dag woog de jonge vogel 1000 gram en binnen 80 dagen werd het maximum lichaamsgewicht van 1490 gram bereikt. Vanaf de 98e dag was de vogel vrijwel volledig bevederd en zat op stok, was echter nog niet zelfstandig. Gedurende de opfok werd het kuiken in een daarvoor speciaal gemaakte couveuse gehuisvest. De eerste dag was de temperatuur in de couveuse 37° Celcius. Naarmate de jonge vogel groeide, werd de temperatuur verlaagd, zoals beschreven in 'Onze Vogels' (Vredenburg, 1987, 1988) en zoals besproken tijdens de genoemde handopfokkursus.

Uitkomend

2 dg.-24 gr.

7 dg.-55 gr.

12 dg.-252 gr.

Groeiontwikkeling en groeikurve

In verband met een mogelijke kliermaagdilatatatie, zoals reeds genoemd, was het gewenst een andere dan tot nu toe door de auteur gebruikte voedingsmethode toe te passen om het verteringskanaal niet te zwaar te belasten, maar toch een maximale groeisnelheid te realiseren. Dit werd bereikt door toepassen van een zeer licht verteerbare voedselsamenstelling in combinatie met grotere brokken lichtverteerbaar voedsel. Deze combinatie bevorderde de voedselstroom door het verteringskanaal duidelijk, terwijl de vertering verbeterde. Ondanks minder voedsel per dag werd aldus de beoogde groeisnelheid bereikt. In figuur 3 is de gezamenlijke groeikurve afgebeeld van een viertal hyacintara's, waaronder twee exemplaren die door de auteur zijn behandeld, een derde exemplaar ook via handoptok (Gerard, 1990) en één exemplaar dat op natuurlijke wijze door oudervogels werd grootgebracht (Frei, 1990). In deze figuur is af te leiden dat een groeisnelheid van 30 gram per etmaal een realiteit is. Vergelijken we deze groeikurve met die van de blauwgele en geelvleugel ara's (Vredenburg, 1990) dan valt op dat de beide groeikurven vanaf het begin gerekend over een groot traject dezelfde zijn. Nabij een lichaamsgewicht van 850 gram buigt de groeikurve van de blauwgele en geelvleugel ara's af naar een eindwaarde omstreeks 1000 gram, terwijl die van de hyacint ara eerst bij ca. 1350 gram lichaamsgewicht naar een eindwaarde van ca. 1500 gram afbuigt. Dit, met een aantal andere indicatie uit groeikurven van kleinere soorten kromsnaveligen (Vredenburg, 1986), duidt erop dat wij bij deze vogelsoort te maken hebben met in principe éénzelfde groeiproces dat op basis van terugkoppeling bestuurd wordt. Daarbij speelt het centrale groeihormoon een belangrijke rol, terwijl uiteraard voedselkwaliteit (voedingswaarde), verteerbaarheid, aantal voedingen per etmaal en de conditie van het verteringskanaal van invloed zijn op de bereikte groeisnelheid (Vredenburg, 1990).

Bij een dergelijk bestuurd groeiproces is het mogelijk, bij gegeven voedselkwaliteit, aantal voedingen per etmaal, verteerbaarheid, eindwaarde van het lichaamsgewicht, enz., op voorhand te bepalen met welke groeisnelheid een kuiken naar zijn uiteindelijke lichaamsgewicht zal groeien.

Zelfstandig worden en nazorg

Een hyacintara kuiken heeft een lange weg te gaan voordat deze een zelfstandige vogel is. Hoewel in dit geval de jonge hyacintara na 98 dagen op stok zat en sloop, er na 114 dagen voor het eerst vloog, zal op zijn vroegst op een

21 dg.-470 gr.

67 dg.-1300 gr.

15-2-1991
op stok-
1265 gram.

leeftijd van ongeveer 7 maanden de vogel zelfstandig zijn. Er zijn echter ook gevallen die eerst na 9 maanden zich zelf kunnen voeden. Zoals in figuur 3 is te zien, bereikt de jonge hyacintara een maximum gewicht van ca. 1500 gram en valt daarna ongeveer 250-300 gram in gewicht terug. Het vraagt van de verzorger veel geduld om de jonge vogel voldoende voedsel te blijven verstrekken en niet te snel de voedselkraan terug te draaien. In het laatste geval zal het jong teveel in gewicht afvallen. In de vrije natuur blijven de jongen zeer lang bij de oudervogels. De verzorgingsperiode is waarschijnlijk de belangrijkste reden waarom de hyacintara meestal éénmaal per twee seizoenen een jong grootbrengt. Zeker tot en met hun 2e levensjaar zal de jonge vogel verder uitgroeien en zal zijn lichaamsgewicht uiteindelijk weer ca. 1500 gram bedragen. Het is derhalve noodzakelijk dat de jonge hyacintara niet alleen over voldoende kwaliteitsvoeder kan beschikken maar ook dagelijks wordt voorzien van een compleet vitamine pakket (waarin ca. 800 IE vit A en 250 vit D3 per kg lichaamsgewicht per dag), tezamen met de noodzakelijke hoeveelheid mineralen, sporenelementen, fruit en groen. Bezien we de bevedering van de hyacintara (dons met dekveren) op de romp, dan is het duidelijk dat de jonge vogel warm dient te worden gehuisvest. In zijn leefgebied, waar deze soort geëvolueerd is, is de gemiddelde dagtemperatuur 28° Celcius gedurende het gehele jaar. Dit wijkt sterk af van de temperatuur van het west europese klimaat. Alleen gedurende de late lente, de zomer en de vroege herfst heeft de buitentemperatuur een voor deze vogels aanvaardbare waarde. Het is dus verstandig deze vogels een groot deel van het jaar binnen voldoende warm te huisvesten in een niet te droge ruimte. Tenslotte moet men de jonge vogel **niet** alleen laten zitten, maar met meerdere jonge aras's tezamen. Alle arasoorten zijn sociaal ingestelde vogels en leven daarom in groepsverband. Het effectueren van al deze genoemde feiten komt de vogel ten goede en is in het belang van de eigenaar.

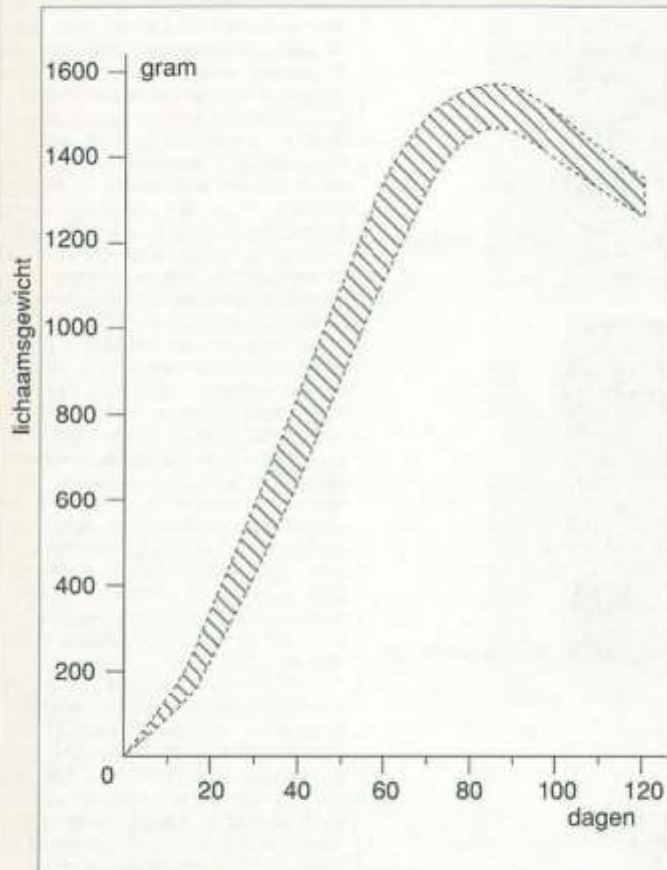

Dr

N

Diamantduifjes

Jan Konings, Essen Belg.

Groei­kurve van vier hyacintara jongen, vanaf het uitkomen uit het ei tot ruim 90 dagen oud.

Literatuur

- Forshaw, J.M., *Parrots of the World*, 1975, Lansdowne Press, Melbourne, 2e edition.
- Frei, A., *Die Zucht des Hyacintharas*, *Gefiederter Freund*, Vol. 12, 368-376, 1990.
- Gérard, W., *Persoonlijke mededeling*.
- Ridgely, R.S., *The current distribution and status of Mainland neotropical parrots*, *Proceedings of the ICBP Parrot Working Group Meeting*, St. Lucia, 1980.
- Roth, R.S., *Der Hyacinthara, Papegeiren*, 1990, Horst Müller Verlag, B.R.D.
- Vredenburg, J., *Van ei tot zelfstandige vogel*, *Onze Vogels*, Nr. 4, 11, 12, 1987, en Nr. 1 t/m 5, 1988.
- Vredenburg, J., Yamashita, C., *Vertering van voedsel*, *Onze Vogels*, Nr. 10, 11, 12, 1990.
- Field observations and comments on the Indico Macaw (Anodorhynchus leari), a highly endangered species from northeastern Brazil*, *Wilson Bull.*, 99 (2), 280 - 282, 1987.

Als kweker en tentoonsteller van diamantduifjes kan ik na een tweede oproep van de heer Delnadi, in *Onze Vogels* van april 1990, niet nalaten te reageren. Omtrent mutaties zal ik iedereen die daar naar uitkijkt al direct te-leurstellen, hierover zijn toch al gegevens gepubliceerd en zelf heb ik er geen ervaringen mee. Enkel de wildvorm is in mijn kooien terug te vinden want niemand kan op twee paarden wedden. Indien men niet van uit een goede wildvorm vertrekt, zal het zeer moeilijk zijn om een goede mutant te kweken. Dat het niet gemakkelijk is om elk jaar vogels te kweken met een goede tekening en kleur en in een goede vorm, bewijzen gerenomeerde kwekers op de diverse tentoonstellingen. Het is misschien ook wel een logisch gevolg van het minieme aantal wat jaarlijks door een liefhebber wordt gekweekt, vergeleken met de kwekers van bijvoorbeeld kanaries die vaak toch wel zo'n 100 jongen jaarlijks op stok krijgen. Bij mijn weten worden dergelijke aantallen nooit door de kwekers van diamantduifjes gehaald. Komt daarbij dat een kanariekweker uit die 100 jongen toch maar een relatief klein aantal goede tentoonstellingsvogels verkrijgt, dan is het te begrijpen dat de kansen voor de duivenliefhebber duidelijk kleiner zijn. Van nature is het diamantduifje een rustige vogel mits we hem maar niet aan het schrikken maken want daar zijn ze nogal gevoelig voor. Ze vliegen dan met zoveel kracht weg dat ze zich kunnen beschadigen of verwonden. Over de voeding van de diamantduifjes zullen de meningen waarschijnlijk wel verschillen. De ene liefhebber houdt ze als aanvulling in de volière, de andere liefhebber is er meer serieus mee bezig. Duijjes slikken de zaden geheel in zonder ze te pellen en daarom is het beter een fijne exotenmengeling te geven en daarnaast voldoende grit. Ook de jonge vogels moeten dit zaad al vrij vlug slikken. Persoonlijk geef ik ze panis, vermengd met japanse millet en dit afgewisseld met een exotenmengeling. Maar ook een kanariemengsel wordt wel door ze aangesproken. Onkruidzaden versmaden ze evenmin, voornamelijk de grassen die met aardkluit en al in de volière worden gelegd. Met hun bekjes trekken ze dan stukjes groen af waarbij ze overigens nooit gebruik maken van hun pootjes zoals we dat vaak bij andere vogesoorten zien. In de natuur pikken deze duifjes alleen maar de zaadjes van de grond. Het spreekt voor zich dat we wel wat moeite moeten doen om een afwisselend voedsel te

verstrekken. Het grote voordeel bij het grootbrengen van de jongen is dat de ouderduifjes graag eivoer eten waaronder we dan bijvoorbeeld tarwekiemen, fijn gesnipperde brandnetel of ander groen kunnen mengen evenals wat kalk. Ook enkele stukjes in melk geweekt brood versmaden ze niet. Het geven van vitaminen door drinkwater moet worden vermeden omdat ze wel een hele week zonder drinken kunnen en de vitaminen dus nauwelijks baat hebben. Bij de opfok is het geven van groene bladluis zeer op zijn plaats. Hoenders en duiven zijn uitgesproken rommel-aars in het zaad en vandaar dat gesloten voerbakken waarin de bovenkant wat ronde gaten waardoor ze de snavel kunnen steken zijn aan te bevelen. Voor het nestelen maak ik wat attributen. Op een kunststof plateautje met gedroogde

stengels, dat een klein eindje van de volièrewand wordt bevestigd, leg ik wat extra kleine dennenaalden en gedroogde grasstengels. Ze ontdekken zo'n plekje al vrij snel en even snel gaat het broeden en grootbrengen. Als de temperatuur goed is komen na 12 dagen broeden de jongen uit en weer 12 dagen later verlaten die jongen reeds het nest. Meestal wil de duivin dan al weer gelijk aan een volgend broedsel beginnen maar dat laat ik niet toe want de hele familie zet ik in een grote kooi waarin een hoge en een lage zitstok. Dit om de jongen te leren niet op de bodem te blijven zitten. Men houdt de doffer wel goed in het oog, want het komt best wel eens voor dat hij zich aan jonge doffers vergriipt. Het ringen van de jonge duifjes kan gebeuren als ze op de 12e dag uitvliegen en de andere kooi ingaan. Dit

levert geen problemen op, pas vanaf die 12e dag, dus vanaf ze uitvliegen, ontwikkelen ze zich in formaat en gewicht pas goed. Gebleken is mij ook dat je gerust in een voorkomend geval een jong van een bepaald koppel kan overleggen bij een ander koppel dat ook jongen heeft. Als de jongen zelfstandig zijn, doe ik ze eerst nog enige tijd in een nog wat kleinere kooi, ze worden dan net als kanaries wat getraind. Daarna gaan ze in de buitenvolière waar ze zich kunnen uitleven en als de zon schijnt daarvan kunnen genieten. Zonlicht is uitstekend voor ze en het verdringt in de regel ook nog de vaak bruinachtige kleur in de bevedering. Ik heb al regelmatig heel goede resultaten op de tentoonstellingen behaald en dat is dan wel het resultaat van het intensief met deze duifjes bezig zijn.

Kweek ervaringen me

Tekst en foto's: Ger Derikx.

De pop is al enkele jaren in mijn bezit. Ik heb al enkele mannen gehad, die echter steeds doodgingen. De laatste man werd gekocht op 29 september 1989 bij een vogelhandelaar en die heb ik toen weer gekoppeld aan de pop. Ze werden in een broedkooi geplaatst van 80 cm breed, 50 cm diep en 50 cm hoog. Aan beide zijden van de broedkooi had ik conifeertakken bevestigd. Tussen de takken had ik aan iedere kant een nestkastje opgehangen. Aan een kant was dit een traliekastje en aan de andere kant een halfoopen kastje. Nadat ik ze in de broedkooi had losgelaten werd ook meteen nestmateriaal gegeven, dit bestond uit cocosvezel, sisaltouw en gedroogd gras. Op 23 oktober zag ik om 12 uur 's middags dat er een beetje nestmateriaal in het traliekastje lag. 's Avonds was alle cocosvezel die ik had verstrekt al in het kastje verwerkt. Ik heb toen meteen nieuwe gegeven en dat was de volgende dag ook al helemaal verwerkt. Het nest was in enkele dagen klaar, hoofdzakelijk van cocosvezel gebouwd met een klein beetje sisaltouw. Van het gedroogde gras werd niets gebruikt. Het nest was voorzien van een soort afdak. Om in het nest te komen gingen de vogels eerst op de zitstok voor het nest zitten en daarna kropen ze in het nest. Op 28 oktober 1989 werd het eerste ei gelegd, in totaal 6 eieren. Ik wilde de vogels eerst zelf laten broeden, maar toen ik op 2 november het legsel controleerde, bleken de eieren koud te zijn. Ik heb ze toen bij een koppel Japanse meeuwen ondergelegd, maar deze weigerden om de eieren te bebroeden. Op 4 november heb ik de eitjes bij een collega kweker onder de meeuwen gelegd, daar werden ze wel goed bebroed. Op 9 november had ik zelf een koppel meeuwen dat broedde op eitjes. Ik heb toen de eitjes van de Nonpareil teruggehaald en onder mijn eigen meeuwtjes gelegd. Ik heb wel eerst de meeuweeitjes uit het nest gehaald voordat ik de Nonpareileitjes erin heb gelegd. Op 13 november zat 's avonds de meeuwepop dood op de eitjes, de man zat ernaast. Ik heb de eitjes toen onder een ander koppel Japanse meeuwtjes gelegd. Veel hoop op jonge Nonpareils had ik echter niet meer, want waarschijnlijk waren de eieren vanaf 's morgens al niet meer bebroed. De eitjes waren wel alle 6 bevrucht. Het was nu gewoon afwach-

ten of ze toch nog zouden uitkomen. Op 15 november zat in een ei een gat. Het vlies dat om het jong zat was opgedroogd en het jong kon niet zelf uit het ei komen. Ik heb het er toen voorzichtig uitgehaald, maar het was nog te vroeg. Het jong had de eierdooier nog niet naar binnengewerkt en het was een halfuur later dan ook dood. Ik zag toen ook dat er een ei was aangepikt, dus ik had goede hoop dat, ondanks dat de eieren een halve dag niet bebroed waren, ze toch zouden uitkomen. En inderdaad kwamen er op 16 november 3 jongen en op 17 november volgde het vierde jong. In het laatste ei zat een volgroeid jong,

dat helaas gestorven was. Ik was verschrikkelijk blij dat ik toch nog 4 jongen had. Ze waren roze geelachtig van kleur en helemaal naakt. Aan iedere kant van de snavel hadden ze 2 witte pupillen. De jongen werden goed gevoerd en op 21 november heb ik 2 jongen geringd, de dag erna de andere 2. De ringmaat was 2,5 mm. Na 10 dagen gingen de ogen open, na 11 dagen begonnen de groene veren van de vleugels al uit de schachten tevoorschijn te komen. Op 5 december lag er 's avonds een jong dood in het nest, oorzaak onbekend. Op 6 december was er een jong dat het nest had verlaten. Als de jongen uitvliegen heb-

de indische Nonpareil

ben ze de kop nog bedekt met stoppels. De jongen zijn op de rug en de vleugels groen, de buik is lichtbruin en de staart is rood. De staart is echter nog maar kort. Op 9 december zag ik een jong eivoer eten en op 11 december namen de jongen ook zaad op. Ondertussen had het ouderpaar nonpareils ook niet stilgezeten en op 22 november was het eerste ei van de tweede ronde gelegd. Er werden nu 5 eitjes gelegd en deze waren alle bevrucht. Op 1 december lag er een ei kapot op de grond, waarschijnlijk is dit aan de pootjes van een van de oudervogels blijven hangen. Op

3 december kwamen 3 jongen uit het ei en op 4 december het vierde. Er werd goed gevoerd door de ouders. Op 17 december zag ik echter dat er 2 jongen op de grond lagen. Ze waren nog niet dood, maar ze waren wel sterk afgekoeld. Ik heb toen eerst de andere 2 jongen in het nest gecontroleerd. Ook deze jongen waren sterk onderkoeld. Waarschijnlijk hebben de ouders de

jongen 's nachts niet meer bedekt en zijn de jongen op zoek gegaan naar warmte, waardoor ze uit het nest zijn gevallen. Ook de kroppen van de jonge nonpareils bevatten weinig voedsel. Ik heb na deze controle de 2 jongen die uit het nest waren gevallen teruggelegd maar ze bleven er steeds uitkruipen. Teneinde raad heb ik ze toen onder een koppel Japanse meeuwen gelegd. Deze

begonnen direct met voeren, maar het heeft niet mogen baten. De jongen zijn allemaal gestorven. Misschien waren de jongen wel te zwak en hebben de ouders dit gemerkt. Daarna werd nog 1 ei gelegd dat niet bevrucht was en hierna deed het koppel niets meer. De jongen van de eerste ronde ontwikkelden zich goed, het waren alle drie mannen. De rui vormt voor de jongen geen enkel probleem. Het voer dat de vogels krijgen bestaat uit tropenzaad en eivoer en dat eivoer bestaat uit Cédé eivoer, Cédé mix, een hardgekookt ei en mierenpopjes. Dit wordt, voordat het aan

de vogels wordt verstrekt, eerst rui gemaakt met water. Ook wordt af en toe komkommer gevoerd, maar daar wordt niet veel van gegeten. Als er jongen zijn wordt hetzelfde voer gegeven. Ik ben er geen voorstander van om veel groenvoer te voeren als er jongen zijn. Hoewel de kweek beslist niet van een leien dakje ging, heb ik toch veel plezier met de Nonpareils gehad.

Wat lezers schrijven

Vorig voorjaar was het de bedoeling, zoals al enkele voorgaande jaren, weer eens mee te doen aan de Mozaïken dagen welke jaarlijks worden gehouden in 's werelds grootste aaneengesloten bloembollengebied, de gemeente Anna Paulowna in Noord Holland. In totaal zijn er zo'n 100 schilderijen en/of bouwwerken met tienduizenden hyacinten te zien. Voor ons "schilderij" zijn we uitgegaan van een oppervlakte van 1.80 x 2.50 m., geheel volgeprikt met zo'n 62.000 bloemen elk apart op een ondergrond van tempex gespeld, waarop van te voren de tekening is aangebracht. Het geheel moet i.v.m. de bederfelijkheid van de bloemen, binnen 3" dag klaar zijn voor de uiteindelijke keuring. Een klus dus voor zo'n 7-15 personen, buiten alle voorbereidingen en het tekenen en ontwerpwerk om, totaal zo'n 750 manuren. Een tweede plaats in de eerste klasse haalden wij hiermee en door ca. 100.000 bezoekers die dit evenement jaarlijks trekt zijn er vele meters video opnamen en honderden foto's van gemaakt. Om het geheel van een goed verzorgde informatie te voorzien, stond er aan de weg een informatiebord met de volgende tekst: Het kwetsbare leefgebied van de Konings-amazone, Amazone quildingii (lengte 40 cm). Het eiland St. Vincent welke deel uitmaakt van de bovenwindse eilanden (ook wel kleine

Antillen genoemd) is met zijn grootte van 345 km ($\pm 10 \times 35$ km) het enige leefgebied ter wereld waar hij voorkomt. Eén derde bestaat nog uit gecultiveerde grond en bebouwd gebied. Verder is het een vulkanisch eiland (hoogste vulkaan 1246 mtr.) bezet met hoge dichte moeras oerwoudbegroeiing. De vogels sluiten een band voor het leven. Ze broeden in meer dan 40 mtr. hoge bomen op de hellingen en valleien tussen de 300-700 mtr. boven de zeespiegel. Per legsel 1-2 eieren. Het territorium van de in groepjes levende vogels (20-25 exemplaren) omvat zo'n 39 km². Een orkaan in 1898, een aardbeving in de jaren 50 en nu de kap van tropisch hardhout, de oprukkende cultivering en enkele kleine vulkaanuitbarstingen hadden tot 1977 het aantal teruggebracht tot ± 200 st.. Verleden jaar (1989) heeft weer de bij allen wel bekende orkaan in het Midden Amerikaanse gebied enorm schade aangericht. Hoeveel zijn er nu nog over ??? In gevangenschap wordt met enkele exemplaren serieus een poging gedaan om dit soort te kweken en zo hopelijk te bewaren voor een ondergang; in 1972 in de dierentuin te Houston het eerste succesvolle resultaat. In 1988 meldt

Forshaw's boek Parrots of the World. De informatie heb ik uit verschillende bronnen verzameld en zo zorgvuldig mogelijk verwerkt, maar omdat gegevens summier zijn en ik zelf er nooit geweest ben zal een ingeslopen fout niet met opzet gemaakt zijn. In ieder geval was het, zo vonden wij tenminste, een zeer geslaagd ontwerp waarbij wij hebben laten zien dat er vele manieren zijn om de problematiek van de Bedreigde diersoorten onder de ogen van een groot publiek te brengen en te wijzen op de ernst en noodzaak van onze hobby om juist deze dieren en hun leefgewoonten beter te leren kennen. Zo kan onze hobby dus zeker bijdragen tot het krijgen van een beter inzicht van de leef- en kweekgewoontes van juist de moeilijker vogels, mits dit natuurlijk verantwoord gebeurt. Voor mensen die deze bloemenpracht eens willen zien, u bent welkom van 27 april t/m 2 mei als deze bloemendagen dit jaar voor de 35e ste maal worden gehouden.

R.N.de Graaf, Breezand.

commentaar

In het maart/aprilnummer *Vogels*, een uitgave van Vogelbescherming, is een commentaar van die vereniging opgenomen met als kern 'Handen af van de Goudvink'. Men begint met de opmerking dat sedert vele jaren door vogelhouders wordt gesmeekt en gebeden om uitbreiding van het aantal Europese kooivogelsoorten. De laatste tijd, zo wordt vervolgens gesteld, wordt er weer knap gelobbyd in Den Haag met als inzet de Goudvink. Vogelbescherming meent dat die pogingen niet zonder succes lijken en vandaar ook dat commentaar. Er worden momenteel zo'n 15.000 goudvinken illegaal in ons land gehouden, schat vogelbescherming. Aan het vrijgeven van de goudvink wil men niet denken, want, zo meent vogelbescherming, zal dat de vraag alleen maar doen toenemen alsook de druk tot het vrijgeven van andere soorten. Zij vinden ook dat bastaarden waarvan een van de ouders van een beschermde soort is, maar beschermd moeten worden. Het is buitengewoon treurig, zo valt te lezen, dat een serieuze vogelhoudersbond als de NBvV kruisingen met illegale vogels op zijn nationale tentoonstelling exposeerde. Vogelbescherming zal zich in elk geval ten sterkste verzetten tegen uitbreiding van het aantal kooivogelsoorten. Op 7 maart j.l. zegt de adjunct directeur van Vogelbescherming Nico de Haan, in het Brabants Nieuwsblad, dat er door kweek weliswaar meer wildzang is gekomen, maar ook dat ze bij de veele van straat worden gehaald, gehokt en verhandeld. Dit laatste zijn gewoon ordinaire beschuldigingen die hij beslist niet hard kan maken. Maar voorlopig kunnen we het er weer mee doen. Niets nieuws onder de zon, we kennen dat al jaren en toch.....steeds weer vinden wij dat dergelijke reacties vooral ook als buitengewoon **dom gepraat** kunnen worden beschouwd. Waarom???? Sedert jaar en dag is met name de goudvink een zeer gewilde volièrevogel; niet alleen om zijn forse en tevens kleurrijke uiterlijk maar vooral omdat de soort zich zo uitstekend leent om in de volière te houden waar ze zonder meer tot voortplanting komt. Als je tentoonstellingen van vogels bezoekt in Engeland, België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Spanje, Portugal, vele landen in Oost Europa of waar dan ook, zie je overal tientallen eigen kweek goudvinken geëxposeerd. In Nederland? Vergeet het maar! In Nederland, geeft dat goede voorbeeld begrijpt u, daar weten ze pas wat be-

scherming is en dat helpt flink; dat zet pas zoden aan de dijk. Nou ja, behalve dan die 15.000 goudvinken die illegaal gehouden worden. We propageren of stimuleren dat zeker niet, maar je kunt er gewoon niet omheen dat ondanks controles en inbeslagname dat aantal zeker niet zal minderen. Een vogelliefhebber die nu eenmaal zijn zinnen heeft gezet op wildzang en vaak dan ook op de goudvink is er veel aan

lekkende systemen, die nooit sluitend zouden zijn, want dat is grote nonsens, je reinste onzin. Op de keper beschouwd, als iemand verkeerd wil dan gebeurt dat maar moet daar 99.9% van de georganiseerde vogelliefhebbers de dupe van worden? We hebben in ons land uitstekende wetten op allerlei gebied, toch barst het van de overredingen. Niets is sluitend en waterdicht en degene die verkeerd wil past daar gewoon de in-

gelegen om ze te houden en te kweken of het nu wel of niet mag. We hebben al jarenlang geroepen en inderdaad gebeden en gesmeekt om de goudvink als kooivogel toe te laten, want dan pas kun je gericht de illegale vangst en handel tegengaan, dan pas worden ze beschermd! Geef ons even de tijd en wij kunnen zelf in de eigen behoefte voorzien. Het zou eigenlijk best een aardige start zijn om 15.000 goudvinken te legaliseren. En, vogelbescherming, praat nu niet over ringen en registratie als

ventiviteit op aan. Gelukkig zijn er evenwel veel meer mensen die zulk een behoefte niet hebben. Geef ons vogelliefhebbers nu eindelijk eens dat vertrouwen en stop met die stemmingmakerij want als het daarom gaat kunnen we dat ook wel maar dat ligt niet zo zeer in onze aard. Misschien toch wel tijd dat wij de bakens eens gaan verzetten.

Redactie Onze Vogels.

LEGNOOD

**,BETER
VOORKOMEN
DAN
GENEZEN.**

Ook al wordt onze kennis steeds groter, wij vogelliefhebbers zullen nooit alles in de hand hebben wat onze hobby betreft. Toch zijn bepaalde problemen veelal te voorkomen als er maar bepaalde regels in acht worden genomen. Zo ook met legnood, hetgeen toch nog vaker voorkomt dan men zou verwachten. Als een pop haar ei niet kwijt kan, valt het op dat ze bol op de grond zit met een opgezette ronde stuit. De enigste remedie is, de vogel warm zetten en de cloaca wat soepeler te maken door middel van wat warme slaolie. Soms komt het ei dan sportaan. Een enkele keer wordt het ei eruit gedrukt, maar dat is alleen voor de ervaren liefhebber. Dit moet namelijk heel voorzichtig gebeuren, want zou tijdens deze handeling de schaal breken in het lichaam, dan kan dat funest zijn. Trouwens, meestal is de schaal niet volledig en voelt zo'n ei rubberachtig aan, vandaar ook dat de vogel moeite heeft het af te scheiden. Is de pop met erg veel moeite haar ei toch kwijt, dan is het wonderlijk hoe snel ze opknapt. Wat eerst een zielig hoopje was, zit na korte tijd weer op stok alsof er niets aan de hand geweest is. Toch is het veelal zo dat na zo'n (moeilijke) bevalling, het kweekseizoen met de betreffende vogel afgelopen is vanwege de toch nog opgelopen schade. Niet iedere liefhebber ziet direct wat er aan de hand is en denkt vaak dat de vogel ziek is wat ook wel begrijpelijk is. Legnood kan vele oorzaken hebben, de meest voorkomende is te jonge voor de kweek ingezette vogels. Vooral beginnende liefhebbers denken dat het met elk stel vogels, geplaatst in de kooi of volièrre, wel lukt. De vogels krijgen niet de kans volwassen te worden. Gelijk worden de nestblokjes opgehangen en het nestmateriaal verstrekt, dat is fout. Prachtvinken bijvoorbeeld, moeten zeker 9 maanden oud zijn maar ook zijn er soorten die nog veel langer werk hebben om geheel uit te groeien. Andere oorzaken van legnood kunnen zijn te lage temperatuur, te vette vogel, te weinig kalk opgenomen (grit verstrekken), een te kort aan vitaminen ofwel is de algehele conditie van de vogel niet optimaal. Vandaar, beter voorkomen dan genezen.

Piet Buljman.

DE JAPANESE

Kleur

Gehele bevedering zuiver wit, zonder bontvorming. Snavel hoornkleurig. Poten en nagels hoornkleurig. Ogen: bruin tot roodbruin.

Keurtechnische aanwijzingen

De witte Japanse meeuwen moeten smetteloos wit zijn, zonder bont of onreinheid. Aangezien de witte meeuwen uit bont gekweekt kunnen worden, kunnen wij soms nog wat gepigmenteerde veertjes in de bevedering waarnemen. Dit zal moeten worden bestraft bij kleur. Witte meeuwen die niet schoon zijn, wat vooral tot uiting komt in een wat gelige kleur van de staart- en vleugelpennen, moeten worden bestraft bij kleur. Veel witte Japanse meeuwen hebben een wat dunne bevedering rond de oopening en op de vleugelbochten. Dit is op de eerste plaats een conditiefout.

Wanneer de rose huid erg doorschijnt moet dit ook worden bestraft bij kleur.

Vererving

De witte Japanse meeuw is geen albino; haar ogen bevatten de normale hoeveelheid melanine. Enig verschil in oogkleur is echter wel merkbaar; hoogstwaarschijnlijk hangt dit af van welke kleur de witte meeuw maskeert. Wordt zwartbruin gemaskeerd, dan zal de oogkleur hoogstwaarschijnlijk donkerder zijn dan bij maskering van bijvoorbeeld roodbruin. De witte meeuw is ook geen vogel die door een mutatie, zoals bij de zebra vinken, is ontstaan. Onder een witte meeuw verstaan we de meeuw die wij uit bont kweken. Het ontstaan van de witte kan namelijk alleen verklaard worden als een combinatievorm van dominant bont en een recessieve bontfactor en iets der-

N S E M E E U W

WIT

gelijks zien we ook bij de grasparkieten in de gele en witte zwartogen en bij de witte rijstvogels. Een witte meeuw moet de volgende bontfactoren bezitten: a.) De dubbele dominante bontfactor en de dubbele recessieve bontfactor. In formule ziet zo'n meeuw er zo uit: Db+/Db, rb/rb. b.) De enkele dominante bontfactor en de dubbele recessieve bontfactor. In formule ziet zo'n meeuw er zo uit: Db+/Db, rb/rb. Deze witte meeuwen noemen we respectievelijk dubbel en enkelfactorig. Dit dubbel en enkelfactorig slaat uitsluitend op de dominante bontfactor. Een witte meeuw moet altijd de recessieve bontfactor dubbel bezitten, maar kan wel de dominante factor enkel of dubbel bezitten. Reeds bij enkelvoudig bezit toont de dominante bontfactor immers haar aanwezigheid. Een Japanse meeuw met één of meer dominante bontfactoren, maar met één recessieve bontfactor is een bonte meeuw en kan nooit wit zijn.

Kweektechnische aanwijzingen

De witte meeuw komen we eigenlijk maar weinig tegen op onze tentoonstellingen en wanneer we ze tegen komen zijn ze vaak nog niet eens van goede kwaliteit. Dat het anders kan konden we op Vogel '91 in Breda waarnemen waar wel goede witte meeuwen zaten. Om goede witte meeuwen te kweken moet men oudervogels bezitten die ook al goede kwaliteiten in huis hebben. Vaak zijn witte meeuwen wat smal van model; dit komt vaak doordat dit intensieve vogels zijn die dun bevederd zijn. Heb je een schimmelvogel die ook nog lang van pluim is, heb je op dezelfde vogel toch een voller model. Het is raadzaam om bont x wit te paren of net andersom en dan bont uit de zwartbruinserie want wanneer je een jonge vogel hebt die nog enkele bonte veertjes bezit valt dit eerder op dan wanneer je een rood-

bonte vogel hebt gebruikt, wat een iets gelige waas weergeeft met de opmerking: moet helderder wit! Zorg er voor dat de bonte vogels over een goed tot zeer goed model beschikken om zo doende de witten ook van een goed model te voorzien. Ook moet men er op letten dat de bonte vogels geen dunne wang of vleugelbochtbevedering hebben; dit voor een goede egale kleurverdeling. Als je bonte vogels gaat gebruiken, let er dan op dat deze vogels uit een lijn komen die gemiddeld vier à vijf jongen geven; dit omdat er bij de wikkweek ook weer bonte jongen geboren worden en wanneer je in een lijn zit van twee à drie jongen, dan is de kans dat je goede witten kweekt aanzienlijk kleiner. Tot slot hopen dat dit artikel de wikkweeker er toe aanzet om er zeker mee door te gaan en de vogels naar onze tentoonstellingen in te zenden en de nietwit-kwekers er toe zal aanzetten om het met deze vogels eens te gaan proberen.

Tip van de speciaalclub:

Bij vele witte vogels komt het vaak voor dat de onderbuik en flankkleur niet helder is maar vuil; dit wordt meestal veroorzaakt door de ringen. Nu is er een keurmeestersafpraak dat men dit niet mag bestraffen, maar wanneer er twee vogels terug moeten komen voor het kampioenschap met dezelfde kwaliteiten en de ene is grijs/zwart bewaasd en de andere is helder wit, dan kan men begrijpen dat de heldere vogel het wint. Om ook heldere witte buiken en flanken te krijgen moet men het volgende doen: voordat men gaat kweken gaat men de ringen behandelen. Je neemt alleen het aantal ringen dat je nodig hebt voor de vogels met een lichte pootkleur en of licht onderlijf. Dan ga je de ringen eerst schoonmaken met thinner en dit doe je als volgt: het aantal ringen dat je kunt

behandelen is minimaal 25, maximaal 50. Deze doe je tegelijk in een fles thinner, schudden in gesloten toestand en laat de fles ongeveer 10 minuten staan. Haal de ringen er uit en doe zij bij voorkeur met een lichte doek drogen. Je kunt nu al zien hoe zwart deze ringen afgeven. Nadat de ringen weer droog zijn gaat men een beschermlaag aanbrengen met **blanke** metaallak of **blanke** celluloselak. Dit doet men door het ijzerdraad waar de ringen aan zitten, eerst goed schoon te maken met thinner, dan aan een zijde een haakse bocht buigen zodanig dat er ongeveer 5 ringen omgaan. Dompel deze in de blanke lak en leg ze uit op foliepapier; doe zo maximaal 50 ringen en draai dan alle ringen op het foliepapier om met een pincet. Zet ze zodanig dat ze weer op een droge ondergrond staan. Als de ringen droog zijn kunnen ze weer gewoon terug aan een schoongemaakt ijzerdraadje. Het vergt een paar uur tijd maar op een donkere regenachtige dag is dit een goede tijdsbesteding die je in het najaar ruimschoots terugverdient doordat er geen vogels meer bij zijn die vuile poten of bevedering hebben door de ring. In het voorgaande is met nadruk op blanke lak gewezen omdat wanneer je dat niet gebruikt, een gele waas over je ringen krijgt met als gevolg dat de vogel niet gekeurd wordt door het dragen van een kleurring. De blanke lak moet men wanneer ze lange tijd gestaan heeft, eerst goed roeren. Hopend dat deze tip mag helpen en dat vuile pten en buikbevedering tot het verleden behoren, zodat we een geheel gelijke 'strijd' mogen hebben. Tenslotte nog één tip, wordt lid van de speciaalclub, dat geeft de hobby pas echt perspectief.

Tekst: TC Speciaalclub
Foto: A. de Bruijn

- Elke 4e zat./vd maand t/m apr.vogelmarkt, georg.door de "Paradijsvogel" van 10-14 uur. Clubgebouw: Groen van Prinstererstr.74, Zaandam (Nabij den Ulbrug).
- Witroka.org.(beh.augustus) elke 2e zat.vd maand een vogelbeurs van 9.30-13.00 uur in Witroka Westmolendijk 99 Ridderkerk.
- Vogelbeurs van v.v.vogel & vriendschap elke 3e zaterdag van de maand (beh.juni-juli) in de Max.-school, Maximiliaanstraat 17 te Rotterdam=Charlois. Geopend van 13.00 uur - 17.00 uur. De toegang is gratis. Voor informatie Tel. 010-4855763.
- Chaam: Elke 3e zondag vd maand van 9.30 tot 12.00 vogelbeurs Hotel Bellevue Dorpstraat t.o.R.k.Kerk te Chaam.
- Let op !vogelmarkt op de 4e zaterdag v.d.maand van 10.00 - 12.00 uur door de vollere vrienden in Wijkcentrum Strijen, Spenwerstraat 3 Oosterhout. Info 01620-32846.
- Iedere vierde zondag van demaand, vogelbeurs "De Edelzanger" van 10.00 tot 12.00 uur in Café de Koopelaarden Veerseweg 54 te Oosterhout (nb) (behalve juli/aug.)
- De v.v.de natuurvriend, organiseert elke 4e zaterdag van de maand een vogelbeurs in het Clubgebouw Westeind 78 Papendrecht. (Behalve juli en augustus). Geopend van 10.00 tot 14.00 uur. Inlichtingen 078-166042.
- Westlandse vogelsbeurs op zaterdag 18 mei (elke 3e zaterdag v.d.maand) van 9.30-13.00 uur in Party-Centrum "Eos en Duin", Kerkhofweg 22, Hoek van Holland. Int. 01747-4960.
- Let op!Zaterdag 4 mei a.s. organiseert de vogelvereniging "Fauna"weer zo'n grote vogelmarkt van de regio Flevoland te Lelystad van 10.00-16.00 uur. Nieuwe handelaren eerst bellen i.v.b. drukte en plaats op de markt. Waar ! Beursgebouw, Het Karveel 49-15. Info 03200-46907.
- Waspike vogelbeurs elke 3e zondag van de maand gehouden bij Café "T Nieuwe Centrum", Carmelietenstraat 39 Waspijk-Zuid. Van 10.00-12.00 uur. Inlichtingen 04168-2577.

TE KOOP GEVRAAGD

- Vogelhandel! Devolder vraagt diverse soorten vogels te koop zoals kanaries, collijes, parkieten enz...na telefonische afspraak. Wij bieden U speciale prijzen voor grotere partijen. M.van Zimmerenstraat 21 te 2300 Turnhout (België). (Op 10 minuten van de grens). Tel. 09/3214412709.
- Kanarie's, parkieten en allerlei andere vogels. Tel. 01696-75889.

- Goede t.t.stelling voor ± 1000 vogels. Tel. 03211-1944 of 03211-1175 na 18 uur.
- Zwartmasker dwergwever man. R. Broeder, Huizen. Tel. 02152-57600.
- Pop kastanje gors rose gors) evt.ruilen tegen man. Tel. 076-216394 na 18 uur.

KLEINE ADVERTENTIES

Natuurbroedblokken; Voor atuw vogels en eenden de goede maat; Wim Jansen, Spoorlaan 3, 3911 SV Rhinenv. Tel. 08385-10003.

VANHOEK kooien, fronten en te behoren Universele TT-kooien, ook als bouwpaakket. Opvouwbaar TT-kooien. Diverse voerbakjes, fonteintjes en badhuisjes. TT-fronten 13,60, wit fonteintje plus halfrond zaadbakje 11,10, als set 14,50. Diverse maten fronten voor broedkooien. Ook in afwijkende maten. C.van Hoek-Verboort, Ljsselstr.7, 5463 NK Veghel. Tel. 04130-62213.

Een interessante sportavond, een unieke dialoog over onkruidzaden als vogelvoedsel en het kweken van wildzang. Int. W. Höppener, Tel. 045-254425.

Een gezond vogelbestand. Urieke lezing met dia's over o.a. voeding, huisvesting, hygiëne en het herkennen en voorkomen van allerlei problemen bij uw vliegende vogels. Alleen wachtkosten vergoeding. A. Dekkers, Raalte. Tel. 03720-53244.

Een uiterst leerzame dia-lezing over Europese vogels, met interessante details over levenswijze, voorplanting en stimulering van de volierekweek. Prof. dr. Anthe. Stok, Golfbaan 38-40, Noordwijk aan Zee. Tel. 01719-14549.

BUFFALOWORMEN, Prima kwaliteit, altijd en snelleverbaar ! Vraag prijsopgave. J. A van de Vies, Achterweg 88, 4171 BD Herwijnen. Tel. 04188-1534.

Cees Scholtz heeft nog enkele avonden vrij voor een lezing met boeiende dia's over diverse onderwerpen van het vogelleven. Tel. 075-160131.

Canthaxantien en Neo Canthax geeft kanaries en roodfachtige vogels een dieprode kleur. Mengert in kracht en oplosbaar in het drinkwater. Canthaxantien 100 gr. f 48,- en f3,- porto; 1000 gr. f 435,- en f 10,- porto. Neo Canthax 500 gr. f 150,- en f 6,- porto. Franco per post na overmaking op giro 3871384 of rabobank 123807646. **MEULENDIJKS DIERENSPECIAALZAAK,** Mierloseweg 305, Helmond. Tel. 04920-24886.

Beleert volieregaaas: 12.7x12.7x065x1000 f 107.50; 1500 f 165.00; 2000 f 215.00; 19x19x1.05x1000 f 130.00; 1500 f 185.00; 2000 f 260.00; 19x19x1.45x1010 f 202.50; 19x19x1.60x1010 f 243.50; 25.4x25.4x1.60x1020 f 181.50; 25.4x25.4x1.75x1020 f 203.00; 25.4x25.4x2.05x1020 f 255.00. Groen geplastificeerd 12.7x12.7x0.9x1000 f 164.00; 1500 f 264.00; 2000 f 328.00. Extra korting bij afname van 10 rollen. Rechte voorfronten, kalfmolens, schrikdraadapparaten. Franko vanaf f 350.00. Daar beneden f 20.00 vracht. Cor Quartel, Richtersweg 15, Ughelen. Tel. 055-426539.

Bandvink

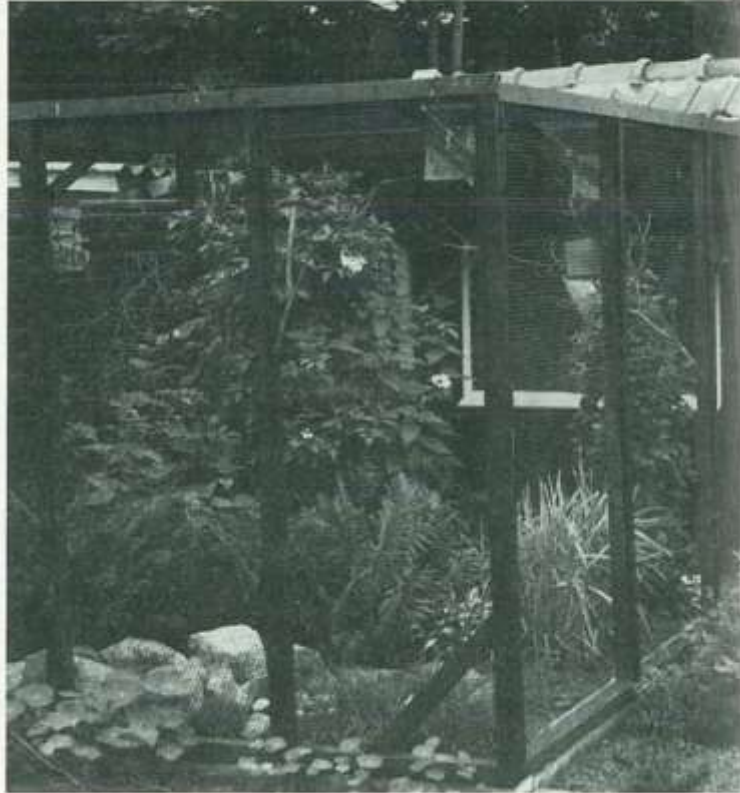
De naam van deze vogelsoort is ontleend aan de uiterlijke verschijningsvorm van de mannelijke exemplaren. Deze hebben namelijk een brede rode band dwars over de keel. Voor het overige zijn ze overwegend bruin met wat lichtere tekening. De vrouwtjes missen de rode band en daardoor is er een duidelijk zichtbaar verschil tussen beide sexen. Afkomstig uit Afrika en ongeveer 13 cm groot. Nieuwsgierig zijn ze wel en deze karaktertrek doet vaak nestjes van andere vogels verstoren. Beide vogels broeden beurtelings de 4 tot 5 eitjes in het van overwegend grasstengels, hooi en twijgjes slordig gebouwde nest. Ze zijn sterk en goed in een onverwarmde gezelschapsvolière te houden. Hun voedsel dient te bestaan uit gemengd tropenzaad, trosgierst, onkruidzaden en wat groen. In de broedperiode is een aanvulling van wat fruit en insecten nodig.

Voliere van de maand

Door toedoen van een goede vriend die zelf een grote volière heeft, ben ik mij gaan interesseren voor tropische vogels. Met bijna allemaal tweedehands spulletjes en sloophout heb ik een vogelverblijf gebouwd van 305 x 160 cm. Het dak bestaat uit een schuine kap gedekt met pannen: het bouwwerk is in zijn geheel geïsoleerd met tempex van drie cm dik, en aan de binnenkant bekleed met witte plastic schroten, wat als voordeel heeft dat je nooit hoeft te witten en heel gemakkelijk is schoon te houden. Er is een kleine ruimte voorzien waarin een broedkooi en een ziekenkooi is opgesteld. De vlucht is gemaakt van houten balkjes van 6 x 5 cm en het geraamte is bespannen met geplastificeerd gaas. Daar waar in de volière de voederplaats is opgesteld, is dat gedeelte aan de bovenzijde bedekt met p.v.c. golfplaat. De volière, althans de buitenvlucht is 365 x 225 cm. In de

hoek is een watervalletje gemaakt van natuursteen zodat de vogels altijd kunnen baden en drinken. Wij hebben daartoe een plastic vat van 200 liter in de grond gegraven met daarin een vijverpompje. Dat pompje zorgt voor de aanvoer van het water vanuit de ton naar boven. In het midden van de waterval is aan afvoer terug naar de ton

zodat het water blijft circuleren. Een maal per week vul ik de ton bij zodat de vogels altijd vers en fris water hebben. De volière is beplant met conifeer, brandnetel, siergras, varens en vlier. Om een boomstronk groeit klimop en een bruidsluier, hetgeen een mooie aanblik geeft. Met een paar natuurstenen en stukken kienhout heb ik gepro-

"ANIMALI"

INTERNATIONAAL VOGEL- EN APENPARK
POSTBUS 291 - ROOSTENLAAN 303 - EINDHOVEN
TEL. 040-113738 - TELEX 59437 Amali - NL

STEDS VOORRADIG EEN
RUIME COLLECTIE TROPISCHE
EN ANDERE PARKVOGELS
Vraagt te koop: kanaries, poppen,
mannen, alle kleuren. Postuurkanaries
en waterslagers. Betalen de hoogste prijs.

VRAAGT ONZE UITGEBREIDE NIEUWE PRIJSLIJST.
Vogelliefhebbers bezoekt ons park!
Verkoop ook gedurende het weekeind!

AVES® PRODUCTEN al jaren met succes gebruikt!

AVES-OPFOK	ei-optokvoer voor zaaietende vogels
AVES-KRACHT	ei-trachevoer voor zaaietende vogels
PARKI-OPFOK	optokvoer voor parkieten en papegaaien
AVESMIX-25	25 vitamines, mineralen en aminozuren
PSITTAMIX	supplement voor parkieten en papegaaien
STRESSMIX	voor vogels onder stress
AVESNECTAR	voor bril- en bladvogels, honingzuigers enz.
NECTARKOL	voor nectarvogels en kolbries
LORISTART	optokvoer voor laris en Lariculus
LORINECTAR	volledig voer voor laris en Lariculus
FRUITMIX	voor vruchtenetende vogels
UNIVERSEEL	voor insektenetende vogels

Folders op aanvraag. Klanten krijgen gratis NIEUWSBRIEVEN.

AVESPRODUCT B.V.,
Postbus 671, 7400 AR Deventer

beerd het geheel een zo natuurlijk mogelijke aanblik te doen geven. Al met al kan ik inmiddels genieten van een fraaie, goed begroeide volière, een stelletje kwartels en twaalf paartjes veel plezier hebbende en prima in conditie zijnde tropische vogels.

J.Klos, Almelo

Na een aantal jaren een tamme parkiet in huis te hebben gehad, kreeg ik het idee om ze zelf te gaan kweken. Ik ben zo hier en daar eens gaan kijken hoe andere dit deden en ben toen aan de slag gegaan. Met wat eigen getimmerde broedhokjes, zitstokjes, paar paartjes grasparkieten in een omgebouwd schuurtje op een zonnig plekje in mijn tuin, ontstond mijn eerste volière. Voordat ik het wist was die volière natuurlijk veel te klein, dus werd ons zonnehoekje omgebouwd tot een behoorlijke volière, met daarbij een nachthok. De kleine eerste volière hield ik erbij als broedblok. De hobby werd steeds serieuzer en in 1987 sloot ik mij aan bij de vogelvereniging "Vogelvrienden Fauna Felisena" in IJmuiden en begon met het kweken van parkieten voor de tentoonstelling. Elke maand lees ik met veel enthousiasme het maandblad "Onze Vogels" en haal daar veel nuttige informatie uit. Daar het kweken van mijn

parkieten een beetje uit de hand liep door overbevolking en hinderlijke geluidsoverlast deze zomer, besloot ik na thuisberaad over te gaan op andere vogelsoorten. Na de vogels een goed onderkomen te hebben gegeven heb ik mijn volière van binnen gesloopt en begon in juli 1990 met het opnieuw inrichten. De afmetingen zijn 3 m lang, 1,80 m breed en 2 m hoog. De betonnenvloer is veranderd in gras met daarin een met gaas afgedekte vijvertje met fontein. Een met rolborder afgezet stuk voor mijn struiken, zoals conifeer, liguster, buksus, completeert het geheel. De vogels die ik tot nu toe heb aangeschaft zijn: mozambiëksijsjes, tijgervinken, glosterkanarie en een nachtegaal. Voor mij en mijn vrouw zijn deze vogels, na de luidruchtige parkieten, een lust om naar te kijken en te luisteren.

P.Cramer, IJmuiden.

Voor elke vogel een eigen zitplaats in uw volière of broedkooi..... dat kan met het geheel uit kunststof vervaardigde VOGELZITJE

Voorkomt vederpikken, doordat er slechts plaats is voor één vogel.

Eenvoudig te reinigen.

Fauna metaalwaren b.v.

Hoofdstraat 138a - 5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14
VOGELLIEFHEBBERS KENNEN 1

RIMO ELEKTRONISCHE BROEDTHERMOSTAAT

Prijs f 90,-

Geen montage, direct in het stopcontact, met weerstand, zeer nauwkeurig, 1900 watt 220 volt, bereik 42 gr. geschikt voor broedmachine, kunstmoeder, ziekenkooien, oplokkooien, terrarium, broedkassen, grondverwarming enz.

1 JAAR GARANTIE

Verder leveren wij: Ziekenkooien, Inbouwsets, Eistein lampen en elementen, Schouwlampen, Minigard schrikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger, Schermeschakelaars, Schakelklokken, Ruimthermostaten 0-40 Gr, Vlakbroedmachine 40 kippe-eieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten, Losse Aethercapsules, Broedmeters, Broedhygrometers, Voetingschaar, Nagefang, Voedersput, Voedernaald, Kroegalder, Lawiekapparaat, Dimmers, Twi-Light 250, 500 ESR, 500 ESR - GR. Documentatie op aanvraag.

H. DIJKS - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon 01623-13949 (ook s'avonds)